

Møte onsdag den 6. mai 2015 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden nr. (69):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentantene, for Nordland fylke Dagfinn Henrik *Olsen* og for Østfold fylke Kjell Håvard *Jensen*, har tatt sete.

Representanten Kirsti Bergstø vil fremsette et representantforslag.

Kirsti Bergstø (SV) [10:01:22]: På vegne av meg selv og representanten Audun Lysbakken vil jeg fremme et forslag om lovfesting av overgrepsmottak.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:01:49]: Eg vil på vegner av representanten Jenny Klinge og meg sjølv fremja eit forslag om å styrkja jordmortenesta i norske kommunar.

Presidenten: Representantforslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:11]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ketil Solvik-Olsen, Tine Sundtoft og Anders Anundsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, som er fra representanten Eirin Sund.

Eirin Sund (A) [10:02:46]: Tidligere i uken kunne vi lese at finansministeren skryter av rekordstore bevilgninger til vei. Nå er det sånn at samferdselsministeren styrer på den rød-grønne NTP-en, så dette er jo for så vidt en hyggelig anerkjennelse også til den forrige regjeringen når finansministeren skryter av bevilgningene til vei. Dagens regjering ligger for øvrig et par hundre millioner kroner bak Arbeiderpartiets budsjettforslag til vei for 2015, men likevel er det et høyt nivå.

Fremskrittspartiet gikk som kjent til valg på å bygge vei uten bompenger, og samferdselsministerens egen statssekretær garanterte for null bompenger med Fremskrittspartiet i regjering. Men nå bygges det altså vei med mer bompenger enn noen gang før. Mitt spørsmål til statsråden er da: Hvor store er investeringene i vei hvis en trekker fra

bompengene, slik som Fremskrittspartiet lovte velgerne før valget?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:03:49]: Takk for spørsmålet. Med dagens regjering er bevilgningene til vei rekordhøye, og satsingen på samferdsel totalt er langt høyere enn det som ligger i Nasjonal transportplan. Det er ikke unaturlig at dagens regjering gjennomfører de prosjektene som ligger i Nasjonal transportplan, for de prosjektene ble også stemt fram av både Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, og det vi var for i opposisjon, er vi også for i posisjon.

I tillegg gjør vi langt mer enn det som lå i Nasjonal transportplan. Når vi nå har opprettet et veiselskap – det gjorde vi i går – var det noe som ikke var planlagt i Nasjonal transportplan, men som våre fire partier gikk til valg på, og nå gjennomfører vi. Noe av det siste som den forrige regjering skrev kronikk om fra Samferdselsdepartementet, før den rød-grønne regjeringen gikk av, var en advarsel mot å omorganisere noe som helst innenfor veisektoren. Veireformen vi gjør, viser at vi ikke tar de holdningene særlig tungt, men vi gjennomfører Nasjonal transportplan og mer enn det på vår måte.

I tillegg skal vi bruke mer OPS. Vi har i budsjettet for 2015 fått inn en bevilgning til vedlikehold som ligger langt over det som lå i Nasjonal transportplan. I Nasjonal transportplan skulle altså vedlikeholdsetterslepet fortsette å vokse i år. Med dagens regjering og dagens flertall blir vedlikeholdsetterslepet på vei redusert for første gang på mange tiår.

Det bevilges i år over 26 mrd. kr til Vegvesenet. Så bevilges det i tillegg mye penger til fylkeskommunene til fylkesveier. Riksveibudsjettet øker med rundt 20 pst. fra i fjor til i år. Bevilgningene til fylkesveier øker med rundt 146 pst. i 2015 sammenlignet med det den rød-grønne regjeringen la fram for 2014. Og der den rød-grønne regjeringen bevilget rundt 5 mrd. kr mindre enn det du må ha i gjennomsnitt i NTP, så bevilger dagens flertall 1 mrd. kr mer enn gjennomsnitt i NTP for dette året. Det viser en satsing langt utover det som var planlagt fra de rød-grønne.

Eirin Sund (A) [10:05:56]: Jeg har lovet statsråden at Arbeiderpartiet vil være med på, som vi alltid har gjort, å organisere ting bedre, for at vi skal få mer vei og bane ut av pengene. Så vil jeg gjøre statsråden oppmerksom på at også Arbeiderpartiet har fortsatt å drive politikk etter 2013, like mye som jeg regner med at statsråden drev med politikk før 2013, da han kom i regjering. Så når jeg forholder meg til det budsjettet som er vårt budsjett, forholder jeg meg til Arbeiderpartiets 2015-budsjett. Der har Arbeiderpartiet mer både til vedlikehold og til vei enn det statsråden har.

Men statsråden svarer ikke på det som er spørsmålet mitt, og det er hvordan hans nasjonale transportplan ville sett ut uten bompenger. Da kan jeg hjelpe statsråden litt i gang: Hadde Fremskrittspartiet fulgt opp egne løfter, ville de ha måttet lage en NTP med om lag 100 mrd. kr mindre, som er bompengandelen. Store deler av budsjettet er basert på penger som statsråden i utgangspunktet er imot.

Så da spør jeg statsråden: Er ikke det et paradoks – eller framstår ikke det som et paradoks?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:06:56]: Fremskrittspartiet har vært veldig offensivt når det gjelder å bygge mer vei. Hadde Fremskrittspartiet styrt dette landet alene, ville representanten sett enda mer penger til vei, enda mer penger til jernbane, og ingen bompenger, rett og slett fordi vi som parti mener at vi skal spare litt mindre i oljeformue og litt mer i realkapital i Norge.

Så er det sånn at selv om vi sitter og forhandler og er enige med tre andre partier, har vi fått til en langt sterkere satsing på samferdsel og en mindre bompengandelen enn det den rød-grønne regjeringen la opp til. Så selv om ikke et enkelt parti har flertall alene i Stortinget og dermed kan sitte alene i regjering, får Fremskrittspartiet gjennomslag for veldig mye, men Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre får også store gjennomslag. I sum betyr det at vi har en regjeringsplattform der vi skal bygge mer vei enn det de rød-grønne planla, og vi skal ha en lavere bompengandelen. Da synes jeg det er bedre å sitte i regjering og være med og påvirke ting i riktig retning, framfor å sitte i opposisjon, som Fremskrittspartiet gjorde, uten å få gjennomslag i et eneste bompengeprojekt og bare se at det vokste himmelhøyt med den rød-grønne regjeringen. Nå skjer det en endring, og det er jeg glad for.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ingvild Kjerkol.

Ingvild Kjerkol (A) [10:08:13]: Jeg hører at statsråden ikke har veldig lyst til å svare på spørsmål om bompenger, men statsråden er tydelig på at det som vi er for i opposisjon, det er vi også for i posisjon. Det er ikke min intensjon å rette på statsråden, men det må vel være på alt annet enn bompenger det da. For Fremskrittspartiet i regjering omfavner jo bompenger og vil utvikle denne måten å finansiere vei på. Man har, som statsråden selv sier, lagt fram strukturendringer, både et veiselskap og en bompengereform, som binder opp bompengebrauken, faktisk helt fram til 2050. Er statsråden nå klar til å erklære Fremskrittspartiet som et bompengeparti, eller får jeg også svar om de høye bevilgningene og alt annet enn det jeg spør om?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:09:02]: Jeg synes det er veldig kjekt å snakke om veisatsingen til regjeringen, for den overgår det som var planlagt fra forrige regjering, så det er ikke unaturlig at jeg er stolt av det. Når det gjelder bompengesektoren, har vi allerede redusert bompengenivået for bilistene med flere milliarder kroner sammenlignet med det de ville fått om de rød-grønne styrte etter sine planer. Vi har også nå lagt fram en bompengereform som betyr at vi går fra rundt 60 selskaper til 3. Det vil kunne spare administrasjonskostnader. Vi ser på bedre måter å finansiere det på, som betyr reduserte finanskostnader. I sum betyr det at man kan øke rabattene ganske betydelig mange steder. Der den forrige regjeringen før den gikk av vedtok å fjerne mange bompengerabatter, vil vi øke dem,

rett og slett for å redusere den belastningen bompengene er for bilistene.

Så har jeg også registrert at Arbeiderpartiet har vært redd for at det som regjeringen og flertallet nå gjør på veisiden, blir en veibonanza. Det er litt rart å få et spørsmål i denne sal der en gir inntrykk av at dagens regjering ikke gjør noe utover de rød-grønnes planer, samtidig som vi i Klassekampen ser at de rød-grønne frykter en veibonanza med dagens regjering. Opposisjonen bør bli enige om hvordan de skal kritisere oss, synes jeg.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:10:25]: Etablering av og vedtaket om et veiselskap er norgesrekord, og sannsynligvis verdensrekord, i bompenger – minst 30 mrd. kr – og regjeringen garanterer bompenger fram til 2051. Det er realitetene i saken. Men bompenger og statlige bevilgninger henger jo sammen, og i forbindelse med veiselskapet sa statsråden på Debatten på NRK den 16. april at det nye veiselskapet skulle få 5 mrd. kr i 2016 og 5 mrd. kr i 2017. Dette var tegnet opp på en graf med tydelige søyler.

Så mitt spørsmål er: Kan statsråden, også i Stortinget, love at det statlige veiselskapet skal få 5 mrd. kr i 2016 og 5 mrd. kr i 2017?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:11:19]: Det er litt rart å bli utfordret på ting som f.eks. bompenger der Arbeiderpartiet og Senterpartiet har protestert når regjeringen har foreslått å redusere bompenger, og så får jeg altså kritikk fra de samme partiene når jeg ikke gjennomfører reduksjon av bompenger. Så det hadde vært en fordel om opposisjonen kritiserte i tråd med den politikken de fører, og ikke kritiserte i strid med den politikken de selv fører.

I bompengereformen har vi lagt til grunn at en i veiselskapet skal ha de bompengene som ligger i NTP, rett og slett fordi det er det vedtaket Stortinget har gjort. Når en da kommer til de endelige veiprojektene, ser jeg for meg at vi gjør det samme som vi har gjort på E6 i Helgeland nord – fjerner bomstasjoner og reduserer bompengegjelden – men det gjør vi i det enkelte prosjekt når det fremlegges. Men for at Stortinget skal ha noe å forholde seg til når det gjelder porteføljen i veiselskapet, er det naturlig at vi legger til grunn den fordelingen av statlige midler kontra bompengemidler som Stortinget allerede har vedtatt, og så tar vi endringene. Så langt har det altså vært reduksjoner i bompengandelen i en rekke veiprojekter, rett og slett fordi vi har en ny regjering, som vil ha mindre bompenger.

Presidenten: Abid Q. Raja – til neste oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:12:31]: Venstre er godt fornøyd med hvordan veiselskapet og reformen rundt dette har vært, og jeg håper vi også snart er i mål med forhandlingene rundt jernbanereformen. Vi har grunn til å være fornøyd med at vi sammen overoppfyller NTP, bygger trygghet og mer effektive veier og for første gang reduserer jernbaneetterslepet.

Bompenger er et nødvendig onde, og vi kjenner nok alle mange bilister som irriterer seg over bompengene, men norske bilister har vent seg til dette, og jeg tror også de aller fleste aksepterer dette ondet fordi det er et spleiselag. Er statsråden enig i at med bompenger vil man kunne nå målet om både bedre og flere veier og mer kollektivtransport? Og er ikke derfor da dette spleiselaget, hvor bompenger er et nødvendig onde, noe en må akseptere?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:13:23]: Jeg tror alle er innforstått med at om man skal bygge mer vei, mer jernbane og bedre kollektivtransport, så må man ha mer bevilgninger. Men hvor de pengene kommer fra, tror jeg det er stor politisk uenighet om – skal en ta dette over statsbudsjettet, eller skal en ta det gjennom bompengefinansiering. Uavhengig av om en er FrP-er eller ikke, er det et faktum at bompenger er en av de dyreste måtene å kreve inn penger på for den norske befolkning, for da låner du altså penger, som du skal betale rente på, og i tillegg er det administrasjonskostnader på å kreve det inn, som ofte ligger på rundt 10 pst. Hadde skatteetaten beholdt 10 pst. av alt de henter inn, for å kreve inn skattene, tror jeg vi hadde sagt at skatteetaten trenger å reformeres. Men på bompenger blir dette en ekstraskatt som folk flest ikke liker, men som politikerne synes er behagelig for å slippe å prioritere.

Så sitter likevel jeg i en regjering der vi har fått gjennomsnitt som FrP-ere for å få mindre bompenger enn det de rød-grønne la opp til, og vi får også mer vei. Det er det som kalles et kompromiss, som gjør at ingen er hundre prosent fornøyd, men jeg tror alle på borgerlig side er langt mer fornøyd med slik det er nå, enn slik det var i de foregående åtte årene.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgings spørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:14:36]: En oppfølging til samferdselsministeren om bompenger: I Bergen og Oslo bryter de Høyre-styrte byene grensene for hva som er trygg og ren luft rystende ofte. Konsekvensene er at folk blir syke, barn må holde seg inne i barnehagen og folk med hjerte- og lungelidelser dør. Det viktigste svaret fra Høyre-Fremskrittsparti-byrådet i Bergen er å få innføre miljødifferensierte bompengesatser, altså at de som forurenser luften mest, skal betale mest. Her i Oslo går et flertall av partiene inn for det samme. Likevel stemmer regjeringspartiene her på Stortinget ned forslaget om miljødifferensierte bompenger når SV foreslår det.

Man skulle trodd at en regjering med en tidligere byrådsleder fra Bergen kjapt ville si ja til å gi kommunene muligheten til å kreve inn miljødifferensierte bompengesatser, men nå er det snart gått to år, og da er spørsmålet mitt: Hvorfor vil ikke samferdselsministeren gjøre som partifellene i Bergen ber om – å si ja til miljødifferensierte bompenger?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:15:35]: Det er to sider ved den saken: Det ene er at det allerede i dagens lovverk er mulighet til å ha høyere bompenger på de dagene

som det er veldig dårlig luft. Det er en mulighet som finnes i dagens lovverk, som har vært der lenge før dagens regjering tiltrådte, men som en lokalt har valgt ikke å bruke. Da synes jeg det er rart at en ikke ønsker å bruke de virkemidlene som er, i stedet for hele veien å rope på nye, som egentlig gir akkurat det samme resultatet.

Det andre er at mange av de utfordringene som representanten Holmås nå tar opp, handler om at det er for mange dieserbiler i byene. Veksten i salg av dieserbiler skjedde jo spesielt under forrige regjering, som gjorde dieserbiler billigere å kjøpe, på bekostning av bensinbiler, og som dermed selv var med og skapte det problemet som de nå er hårreisende irriterte over at eksisterer og ikke blir løst av dagens regjering. Jeg skal love at sammen med klima- og miljøministeren – ja, med hele regjeringen – jobber vi med mange ulike grep innenfor både bilsektoren, ferge-sektoren og industrien for å få ned utslipp og det som er miljøskadelige forhold lokalt og globalt. Vi skal gripe fatt i dette, men det finnes mange virkemidler, som eksisterer allerede, og som burde blitt tatt i bruk i byene før en ber om ... (Presidenten klubber)

Presidenten: Rasmus Hansson – til neste oppfølgings spørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:16:49]: Stortinget har nylig vedtatt å be om å få slutte seg til EUs klimarammedirektiv. En av konsekvensene av det vil ifølge regjeringen, og særlig ifølge Venstre, være at man innenfor ikke kvotepiktig sektor vil måtte kutte 40 pst. av utslippene innen 2030, altså om 15 år. Det gjelder framfor alt veisektoren. Derfor er det interessant å høre denne konkurransen mellom posisjon og opposisjon om hvem som skal bygge aller flest nye veier i perioden fram til 2050. Kan vi få høre fra samferdselsministeren noe like konkret og like forpliktende om hvordan man samtidig innenfor veisektoren skal kutte utslippene med 40 pst. i løpet av de neste 15 årene?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:17:41]: Jeg opplever egentlig ikke at det er noen konkurranse med Arbeiderpartiet om hvem som bygger mest vei, når Arbeiderpartiets bekymring har vært at veiselskapet ville skape en veibonanza, og når Arbeiderpartiet i andre sammenhenger har gått ut og fryktet at regjeringen skal bygge firefelts motorvei mellom Stavanger og Kristiansand i stedet for tofelts vei. Det viser jo bare at Arbeiderpartiet mener at vi gjør for mye, ikke for lite, på veisiden.

Når det gjelder utslippene, er jeg helt enig i at vi må jobbe for å få dem ned. Men jeg har den visjonen at de veiene vi nå bygger, både på Østlandet, i Nord-Norge og på Vestlandet, vil bli kjørt på av neste generasjon, som har biler som ikke har utslipp. Den satsingen som nå gjøres – nærmest på tvers av alle partiene – når det gjelder utslippsfrie biler og lavutslippsbiler, innebærer jo at de CO₂-utslippene som representanten Hansson tar opp, i stor grad vil være eliminert fra transportsektoren. Så er det viktig at vi i den sammenheng også ser på hvordan vi kan få Europa til å skape enda mer fornybar energi, så man ikke fyrer opp elbilene med kullkraft. Det å si at en ikke skal bygge ut

veier fordi vi i dag har utslipp fra bilene, viser manglende perspektiv på hvordan neste generasjon vil transportere seg selv.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:19:03]: Spørsmålet mitt går til klima- og miljøministeren.

Den 17. april ga regjeringa Nordic Mining tillatelse til å lage sjødeponi for gruveavfall i Førdefjorden. De fikk tillatelse til å deponere 250 millioner tonn stein, støv og kjemikalier i sjøen i 50 år. Det innebærer en 150 meter høy avfallshaug under vann i et område på 3 km². I november i fjor ga Miljødirektoratet sin miljøfaglige uttalelse, der de gikk klart imot deponiet. Direktoratet mente deponiet ville ødelegge økosystemet under. De var bekymret for bunnsfaunaen – blålange, pigghå, kysttorsk og ål. Både blålange, pigghå og ål er utryddingstruet og står på rødlista.

Men så ba klima- og miljøministeren direktoratet om å komme med en ny vurdering, der de også tok opp andre, samfunnsmessige, hensyn. I den nye rapporten var konklusjonen en annen. Etter å ha veid interessene mot hverandre mener Miljødirektoratet at utslippstillatelse bør gis, på strenge vilkår, av hensyn til de forventede skatteinntektene og de forventede arbeidsplassene – et par hundre lokalt og opp mot 500 nasjonalt.

Vi er helt enig i at det må tas interessemessige vurderinger i sanne saker når to viktige hensyn står steilt mot hverandre, og de avveiningene er det da virkelig politikere som må ta. Helsedirektoratet anbefaler ikke folk et kosthold med mer sukker av hensyn til arbeidsplassene i Freia eller å røyke mer av hensyn til tobakksindustrien.

Jeg ber om et konkret svar på om statsråden virkelig mener at det er Miljødirektoratets ansvar å vurdere behovet for arbeidsplasser og mulige skatteinntekter i distriktene.

Statsråd Tine Sundtoft [10:21:09]: Jeg forstår godt at denne saken skaper engasjement. Det er ingen enkel sak, og vi har brukt lang tid på å behandle den. Faktum er at Naustdal og Askvoll kommuner har ønsket å utnytte mineralforekomstene i Engebøfjellet, og de har vedtatt reguleringsplan for området. Nordic Mining ASA har søkt om utslippstillatelse for gruvevirksomheten, og regjeringen har fattet beslutning om å tillate gruvevirksomhet i Engebøfjellet på bakgrunn av omfattende og grundige faglige vurderinger. Beslutningen er fattet etter en avveining av ulempene ved virksomheten opp mot fordelene en slik næringsvirksomhet vil gi. Miljøvirkningene av sjødeponiet anses begrenset, særlig fordi det er lite sannsynlig med spredning av avgangsmasser utover det planlagte deponiet. Jeg har lagt vekt på Miljødirektoratets vurdering av at dataene viser at risikoen for partikkelspredning fra deponeringen av restmasser vil være lav.

Da Miljødirektoratet ble bedt om å gi sin uttalelse rundt utslippstillatelser, vurderte de det etter forurensningsloven. Forurensningsloven er helt tydelig på at man skal foreta en avveining av de miljøfaglige spørsmålene opp mot de samfunnsmessige. Slik er forurensningsloven,

så jeg mener at Miljødirektoratet har gjort sin jobb ifølge forurensningsloven.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:22:52]: Med dette svaret fra statsråden kunne det være fristende å spørre hva det koster i skatteinntekter og arbeidsplasser å få fjernet en rødlisteart, men det skal jeg la ligge.

Men hvem er det som skal gi klare og tydelige miljøfaglige råd om ikke Miljødirektoratet? Med denne måten å behandle slike saker på vil det være umulig å vite om vi har fått et miljøfaglig råd, eller om vi har fått et råd der det er samfunnshensyn som er veid opp mot miljøhensyn. Det er vitterlig ikke et miljøfaglig råd, slik statsråden hevder, når Miljødirektoratet mener at skattekroner og arbeidsplasser er viktigere enn noen rødlistede arter. Er ikke statsråden redd for at autoriteten og tilliten til Miljødirektoratet med dette forsvinner?

Statsråd Tine Sundtoft [10:23:43]: Jeg er ikke redd for at tilliten til Miljødirektoratet forsvinner når Miljødirektoratet har gjort jobben sin. Først ga de sin uttalelse rundt reguleringsplanen i to omganger. Da departementet ba om flere svar på spørsmål rundt de fiskene som står på rødlisten, kom svaret tilbake i brev nr. to rundt reguleringsplanen, og der står det helt tydelig at det vil ta noe lengre tid å nå bestandsmålene for pigghå og blålange, men at det ikke er fare for at disse forsvinner fra økosystemet på grunn av sjødeponiet. Så ba vi Miljødirektoratet om å komme med sin anbefaling når det gjaldt utslippstillatelsen. Da skal Miljødirektoratet forholde seg til hva som er intensjonen i forurensningsloven, og da skal disse to hensynene avveies. Det har direktoratet her gjort.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:24:56]: Det vekte harme hos undertegnede og Kristelig Folkeparti da den rød-grønne regjeringa endret definisjonen av iskanten, som var grundig forankret i den helhetlige forvaltningsplanen. De endret den da de ønsket å åpne Barentshavet sørøst for oljeaktivitet. De gikk bort fra definisjonen og lagde en ny, der de definerte den som «den til enhver tid observerte iskant».

Vi er alle enige om at det ikke skal være oljeaktivitet der det er is, men vi er ikke enige om hvor iskanten går. Statsråden ønsket derfor å oppdatere definisjonen. Først kom Polarinstittuttet med en uttalelse om iskanten – i april i fjor – der en advarte sterkt mot åpning av enkelte av blokkene i 23. konsesjonsrunde. Så kommer det en bestilling fra departementet der premissene i vurderingene endres – og vips, så er iskanten flyttet betydelig lenger nord, og 23. konsesjonsrunde kan gå som planlagt.

Mener statsråden det er god forvaltningspraksis å sørge for at miljøfaglige råd endres til å passe med regjeringas egne politiske standpunkter?

Statsråd Tine Sundtoft [10:26:04]: I enhver sak er det fornuftig å lytte til de faglige rådene som gis.

Når det gjelder oppdatering av forvaltningsplanen, har departementet brukt akkurat den samme definisjonen som Stortinget brukte i 2006 og i 2011, og bedt om oppdaterte data på det. Da Stortinget sist behandlet dette, hadde en tall som var over en periode på 22 år, fra 1967 til 1989. Nå har vi fått tall fra 1985 til 2014 – ca. 30 år – som er en normal periode for dette.

Så blander representanten Ropstad inn hva Polarinstittuttet uttalte – som en høringsuttalelse – om 23. runde, men det er noe annet enn hva vi har bedt Polarinstittuttet om, å oppdatere tallene ut fra den samme definisjonen som Stortinget har brukt to ganger før.

Vi har sagt at vi skal se på en ny forvaltningsplan fram mot 2020. Da er det mer naturlig å komme tilbake til det å se på om en bør ha en annen definisjon.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:27:17]: Det er ingen tvil om at miljøfaglige råd må danne basis for de politiske konklusjoner som trekkes. I Arbeiderpartiet er vi opptatt av at regjeringen forholder seg til en bærekraftig utvikling, og at man gjennom enkeltvedtak og tillatelser ikke påfører miljøet eller ressursgrunnlaget en så stor belastning at disse kvalitetene over tid forringes.

På bakgrunn av i hvert fall den prosessen – det er egentlig flere prosesser – som har vært knyttet til sjødeponiet i Førdefjorden, hvor det er uenighet om valg av løsning, ville det vært interessant for Stortinget å få vite hvordan klima- og miljøministeren i det videre arbeidet vil forsikre seg om at tillatelsen ikke forringer miljøet og ressursgrunnlaget i området.

Statsråd Tine Sundtoft [10:28:03]: Det er jo derfor regjeringen har brukt lang tid på å behandle denne saken. Det har vært stilt mange spørsmål. Den forrige regjeringen stilte mange spørsmål i denne saken. Det har vært foretatt lange utredninger, en har sett på strømningsforholdene i Førdefjorden gjennom et helt år. Nå mente vi at vi hadde så mange fakta i denne saken at vi kunne ta en beslutning.

Det har aldri tidligere vært stilt så strenge miljøkrav til et sjødeponi. Det vi også har stilt krav om, er at det skal overvåkes med hensyn til sjømattrygghet. Dette skal Miljødirektoratet følge opp, i nært samarbeid med Mattilsynet.

Med de kravene som er stilt, og etter godt arbeid fra forrige regjering ved å stille mange kloke spørsmål i denne krevende saken, har iallfall vi fått svar på mye av det vi har lurt på. Vi lyttet til de miljøfaglige rådene og var da klare til å ta en beslutning.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:29:18]: Tillatelser etter forurensningsloven er jo et ansvar som i første rekke tilligger regjeringen, og er ikke uten videre en sak for Stortinget. Men det krever at Stortinget føler seg trygg på at prosessen rundt tillatelsene er godt og grundig håndtert, og at det har vært en uavhengig prosess.

I prosessen når det gjelder sjødeponi i Førdefjorden, må en si at det er litt påfallende at Miljødirektoratet først hadde én vurdering, der de pekte på at det var en del betenkeligheter. Så var det en brevveksling mellom departement og bergindustri, og så kom direktoratet med en ny anbefaling, der de toner ned en del av den problematikken de hadde i sin første anbefaling. Så går det et halvt år, og så gir departementet tillatelsen.

Som sagt: Stortinget må kunne stole på at dette er en uavhengig og grundig prosess. På hvilken måte kan vi stole på det i dette tilfellet, når også direktoratet her forandrer sin anbefaling?

Statsråd Tine Sundtoft [10:30:28]: Her er det viktig å skille mellom hva direktoratet svarte i to omganger rundt reguleringsplanen. Først kom det ett brev fra direktoratet. Vi kom tilbake med flere spørsmål, og direktoratet jobbet mer med å svare på de spørsmålene. Da kom direktoratet fram til at det ikke var fare for å utrydde blålange og pigghå, men at det ville ta lengre tid å nå bestandsmålene. Ved nærmere undersøkelse viste det seg at det mer er overfiske som er utfordringen rundt den problemstillingen – derav det svaret – basert på mer kunnskap fra direktoratet rundt reguleringsplanen.

Så ba vi om direktoratets anbefaling rundt forurensningsloven, hvor direktoratet etter gjeldende lovverk, gjeldende praksis, skal inn og se på det miljøfaglige opp mot det samfunnsmessige. Det er helt åpent hva direktoratet har svart til dette etter at beslutningen er tatt. Alle dokumenter er også offentlige.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:31:43]: Dersom det er riktig som statsråden sier, at miljøkravene til deponiet i Førdefjorden er de strengeste som er gitt, sier det mye om hvor mangelfullt regelverket er. Her er det snakk om å dumpe 4 mill. tonn hvert eneste år. Det er snakk om å fylle opp en fjord med 150 meter med slam med kjemikalier i. Og det er, som flere har tatt opp her, slik at når det gjelder Miljødirektoratets anbefaling, er det ingen tvil om at deres miljøfaglige anbefaling var å gå imot et deponi. Så har det vært en prosess i etterkant, hvor de etter påtrykk fra departementet endrer sitt standpunkt og gir dem tillatelse.

Men mitt spørsmål gjelder en annen prosess og Miljødirektoratets rolle, nemlig prosessen rundt Repparfjorden, hvor regjeringen har gitt en reguleringsplan. Kan vi være trygge på, når Miljødirektoratet nå skal gjøre en vurdering etter forurensningsloven, at de står helt fritt til å gjøre den vurderingen, og at regjeringen også vil følge en negativ anbefaling med hensyn til prosjektet?

Statsråd Tine Sundtoft [10:32:53]: Jeg vil ta avstand fra beskyldningen om at vi har drevet påtrykk overfor direktoratet. Vi har bedt om direktoratets syn i flere runder – to ganger når det gjaldt reguleringsplanen, én gang når det gjaldt utslippstillatelse.

Saken om Repparfjorden er til behandling i direktoratet. Direktoratet følger akkurat samme prosedyre for

Repparfjorden som de gjorde for Førdefjorden. Så får vi komme tilbake til hva direktoratets anbefaling vil være i den saken. De jobber som normalt etter forurensningsloven også i den saken.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:33:45]: Førdefjorden er en ren og rik fjord – en nasjonal laksefjord. Når en står på toppen av Engebøfjellet og ser ned på bygden Vevring, slår det en hvor vakkert det er, og en forstår dimensjonene av den ødeleggelsen som regjeringen har tillatt.

Førdefjorden har viktige gyte- og oppvekstområder for fiskeslag som er truet av utryddelse, som vil bli ødelagt, eller vil bli sterkt berørt.

Miljødirektoratet sier:

«De negative miljøkonsekvensene av sjødeponiet som vi har identifisert vil i liten grad kunne reduseres gjennom kravet i en eventuell tillatelse etter forurensningsloven.»

60 sjømatbedrifter i og rundt fjorden frykter for sine arbeidsplasser som en følge av at fjorden ved bygden Vevring gjøres om til en avfallsplass for 250 millioner tonn finmalt gruveavfall. Folk i Vevring, og sjømat- og turistnæringen sammen med dem, ser på gruveavfallsdumpingen som en alvorlig trussel. Dette har statsråden gitt sin velsignelse til.

Derfor spør jeg: Har miljøvernministeren overhodet vært i Vevring?

Statsråd Tine Sundtoft [10:34:50]: Jeg er litt overrasket over måten SV fronter denne saken på. SV sto selv bak den forrige regjeringens mineralstrategi som åpner for bruk av sjødeponi. Hadde SV virkelig ment at dette er så kritisk for naturen, hvorfor satte de ikke en stopper for dette umiddelbart i 2011? Hvorfor ba de om mer kunnskap? Den kunnskapen SV bestilte, fikk vi på bordet vårt, og det er den vi har benyttet i beslutningen. Så de utredningene som SV bestilte, har faktisk gjort oss sikrere på at partikkelspredningen er lav. Representanten Eidsvoll Holmås vet at det har vært en SV-statsråd på befarung i Vevring på det tidspunktet hvor det var viktig at departementet var der og fikk mer orientering om saken.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:35:40]: Så svaret er nei?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at vi ikke skal ha noen kommentarer i salen på den måten.

Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:35:56]: Miljødirektoratet har i sin vurdering av utslippstillatelse i Førdefjorden gitt to parallelle gjennomganger. Den ene er av miljøkonsekvenser – de er alle sammen negative. Dette er Miljødirektoratets kompetanseområde. Så har de gitt en parallellvurdering av samfunnsmessige nytteeffekter. Det handler om arbeidsplasser og skatteinntekter. Dette har

Miljødirektoratet begrenset innsikt i, men det er riktig at det er i samsvar med forurensningsloven.

Det betyr at grunnen til at utslippstillatelsen er gitt, er at antall arbeidsplasser – 300 og et eller annet tall for skatteinntekter – anses som godt nok for å se bort fra miljøkonsekvensene.

Spørsmålet til statsråden er da: Dersom det viser seg at det ikke blir 300 arbeidsplasser, men 200 eller 150, eller dersom alle arbeiderne blir pendlere, eller skatteinntektene på en eller annen måte blir lavere, har statsråden noe kriterium, en plan, for når det ikke er godt nok for å gi en tillatelse til dumping?

Statsråd Tine Sundtoft [10:37:08]: Miljødirektoratet ga to uttalelser i forbindelse med reguleringsplanen. I sitt andre svar var direktoratet ganske tydelig på at det ville ta lengre tid å nå bestandsmålene for blålange og pigghå. De sa ikke at disse fiskene ville bli utryddet.

Så har direktoratet, som nevnt flere ganger nå, behandlet utslippstillatelsen etter kriteriene til forurensningsloven. Det har vært en sak som har pågått lenge. Jeg skjønner at det er mye følelser knyttet til saken. Regjeringen har basert sin beslutning på fakta, på de mange utredninger som forrige regjering etterspurte. Derfor har vi sagt ja med de strengeste miljøkravene som noensinne er gitt rundt et sjødeponi – også med et klart krav om at dette skal følges opp av Miljødirektoratet og Mattilsynet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:38:20]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Den 28. april i år kunne vi lese i Adresseavisen at midtnorske flyplasser er i faresonen. Avinor vurderer å dagstenge lokale flyplasser i perioder med få anløp. En slik ordning sammen med reduserte krav til flykapasitet får mange til å frykte at det er begynnelsen på slutten for gode lokale flytilbud. Ordfører Hans Vintervold på Røros sier til Adresseavisen: «Jeg er fryktelig bekymret for det som nå er på gang.»

Hva slags ambisjoner har statsråden for flyplasser som f.eks. Namsos, Rørvik, Brønnøysund, Sandnessjøen, Mo-sjøen og Røros? Og hvilke krav vil statsråden sette i den nært forestående anbudsinnbydelsen for statlige kjøp av flytransport?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:39:20]: Jeg har store ambisjoner på vegne av norsk luftfart generelt, både når det gjelder flyselskapene som opererer i og utenfor Norge, og når det gjelder lufthavnsinfrastrukturen vi skal ha. For mange er lufthavner svært viktig i den daglige kommunikasjonen. For bare en uke siden kjørte jeg E10 i Lofoten og besøkte fire av de flyplassene som finnes på den strekningen. Alle som jeg traff, understreket at tilgang til flyplass var viktig. Det var derimot en god diskusjon rundt om det viktigste var å kunne gå til flyplassen og ha et rute tilbud til nærmeste storby, eller om en er villig til å kjøre 20–30 minutter for å komme til en flyplass med større rute-

tilbud, både i regionen og ikke minst nasjonalt, og kanskje internasjonalt.

Der er det viktig for meg å høre på de ulike syn som framkommer både fra lokalpolitiske myndigheter, som ofte bruker lokalflynettet for å reise på møter – i Lofoten handler det spesielt om å komme seg til Bodø – og fra næringslivet, som ser et større potensial hvis en får et større nettverk. Da kan de få næringsliv til å etablere seg i regionene, og ikke minst kan turismen få et større nedslagsfelt for innreisende turister hvis de lettere får folk til å fly til området. Så har vi behovene for lokalbefolkningen.

En ser ofte at det er lekkasjer på flyplasser – reiser folk alltid ut fra den flyplassen som er nærmest? Nei, det viser seg at privatpersoner reiser ut fra den flyplassen som har best tilbud. Det betyr at i Lofoten reiser mange til Evenes, for der koster det mye mindre, og en har flere tilbud.

Det vil være summen av det vi gjør på samferdsel, nemlig å se på hvordan vi skal koble vei, jernbane og flyplasser så en får et best mulig tilbud i den enkelte region, sånn at en ivaretar både individenes behov og ikke minst næringslivets behov.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:41:21]: Jeg registrerte at statsråden ikke var konkret når det gjaldt de flyplassene som jeg tok opp. Bekymringen i veldig mange lokalsamfunn er jo at man kan stå foran en ganske stortilt nedleggelse av flyplasser. Vi har sett flyplassenes viktighet når det gjelder beredskap, både når det gjelder helsetransport og brannberedskap, som var en problemstilling både i Flatanger og i Sogn og Fjordane.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden igjen på hvordan han ser på kortbanenettet og flyplassene. Jeg registrerer jo prosessene med hensyn til å vurdere større lufthavner, men det er likevel viktig å se på de små. Er det sånn at man vil senke kravene til flykapasitet så man ender med 17–19-seters fly i stedet for det man har i dag, eller vil man opprettholde et krav til flykapasitet også i framtiden?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:42:19]: For meg er det svært viktig å vise de overordnede tilnærmingene som vi har. Så kan vi begynne å diskutere den enkelte flyplassen, som jeg oppfatter er representantens primære ønske. Jeg ønsker å vise hvordan vi kan få et best mulig flytilbud for alle ved å se på helheten i det som tilbys.

Vi kommer til å utlyse anbudet for FOT-rutene i Sør-Norge i løpet av våren. Det tror jeg er allment kjent. Så har Avinor gjort en jobb med å se på lufthavnstrukturen – som er normalt i alle fall av og til – i forbindelse med Nasjonal transportplan. Men min statssekretær Tom Cato Karlsen har allerede vært ute i media bl.a. i Sogn og Fjordane og sagt at målsettingen her er ikke å redusere flytilbudet eller legge ned lufthavner, men å se på hvordan vi kan drifte dem på en best mulig måte. I dag bruker vi rundt en milliard kroner på å subsidiere lufthavner. Hvis vi kunne fått ned subsidiebehovet ved å få flere til å reise, flere til å ta en del av kostnadene eller få redusert kostnadsnivået, så ville det vært det aller beste. I tillegg er det for meg viktig at når vi først har et flytilbud, så skal flest mulig bruke det for å få ned fotavtrykket per reisende.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Pollestad.

Geir Pollestad (Sp) [10:43:33]: Statsråden vil ikke diskutere de enkelte flyplassene, men for folk og næringsliv er det jo sånn at de reiser fra de enkelte flyplassene. I valgkampen var det en diskusjon – og det har vært en lang diskusjon – på Helgeland om flyplasser. Der rykket Fremskrittspartiet like før valget inn en annonse i Mo i Rana der det sto: Bygg Polarsirkelen lufthavn – Helgeland trenger en storflyplass. Det skal være en storflyplass som dekker hele regionen. Ikke overraskende rykket Fremskrittspartiet samme dag, i Mosjøen, inn en annonse der det står: Bevar Mosjøen lufthavn, Kjærstad.

Mitt spørsmål – og det er veldig konkret – er: Kan statsråden love næringsliv og folk i Mosjøen at Fremskrittspartiet står ved løftet om å bevare Mosjøen lufthavn, Kjærstad?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:44:32]: Nå har jeg brukt to svar på å fortelle at for meg er det viktig å ha et godt overordnet flytilbud. I det er ikke det viktigste å diskutere én og én flyplass, men at folk som i dag har et flytilbud, fortsatt skal ha et minst like godt flytilbud i framtiden.

Vi har en utredning gående som angår lufthavnstrukturen i sør. Det handler også om å se på hvordan vi kan sikre at vi får et best mulig tilbud. Så er det en stor kamp for å beholde det flytilbudet en har i dag mange steder. Representantene fra Fremskrittspartiet i Nordland har kjempet knallhardt for samtlige av sine flyplasser. Nå skjer det en utredning som jeg tror også representanten Pollestad er klar over, om Polarsirkelen lufthavn, samtidig som en gjør en studie av hvilke konsekvenser det vil ha. Ingen beslutninger er tatt der, og derfor vil det ikke være mulig for meg å konkludere før Avinor og de andre aktørene som gjør utredninger der oppe, har konkludert.

Men igjen, det både næringsliv, politikere og innbyggere sier, er at det å ha et godt flytilbud er svært, svært viktig, og det skal Fremskrittspartiet og hele regjeringen jobbe for at vi fortsatt har i framtiden.

Presidenten: Kjell-Idar Juvik – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell-Idar Juvik (A) [10:45:41]: Godt flytilbud, sier statsråden. Gjelder det også Narvik? Svaret på den debatten vi har hatt så langt, får vi også 20. mai, da kommer Avinor med sin rapport.

Men Narvik lufthavn er av Stortinget foreslått nedlagt når Hålogalandsbrua står ferdig. Det har Stortinget lagt inn som en forutsetning for finansiering av brua, der flyplassen ble vekslet inn. Nå ser jeg at dagens regjering har sådd tvil om dette, og har sagt at den skal stenges før brua er ferdig. I Fremover 27. februar i år sa statssekretæren fra Fremskrittspartiet, Tom Cato Karlsen, at de vil stenge flyplassen ved utgangen av 2016, som er ca. trekvart år før brua er ferdig. Så ser vi noen uker senere at statssekretæren i samme departement, men fra Høyre, John-Ragnar Aarset, sier at

de vil jobbe for at den kan holdes åpen til brua står ferdig. Da lurer selvfølgelig både narvikværingene og vi på hva regjeringen egentlig mener, for dette er selvfølgelig viktig for Narvik. Er det synet til Fremskrittsparti-statssekretæren eller Høyre-statssekretæren som gjelder som gjeldende politikk fra regjeringen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:46:45]: Det er veldig enkelt å oppklare, så jeg synes ikke vi skal lage større problem enn som så. Det er et stortingsvedtak på dette, og det stortingsvedtaket har vi tenkt å følge opp til punkt og prikke. Uavhengig av hva enkeltpersoner mener – og jeg kjenner meg ikke igjen i de måtene som en blir gjengitt på – går stortingsvedtaket ut på at denne flyplassen skal holdes oppe til broen er oppe eller til senest 31. mars 2017. Det er det Stortinget har vedtatt, det er det vi kommer til å følge opp. Vi kan ikke gå på tvers av Stortingets vedtak, verken den ene eller andre retningen.

Jeg var nå og besøkte Evenes lufthavn. Narvik vil, med Hålogalandsbrua, få et fantastisk mye bedre flytilbud framover enn det en har hatt tidligere. Vi ser allerede at det er rundt 700 000 som reiser fra Evenes lufthavn, langt mer enn det som reiser fra de andre lokale flyplassene, og folk reiser ganske langt og forbi lokale flyplasser for å komme til Evenes. Det viser at folk er opptatt av frekvens og reisetid totalt sett, selv om det også involverer (presidenten klubber) litt kjøring med bil. Men jeg ser her hvordan folk stemmer med føttene, og det vil også ... (Presidenten klubber igjen)

Presidenten: Da er tiden ute.

Hans Fredrik Grøvan – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:48:07]: Samfunnsnyttene er stor for kortbaneflyplassene. De gir viktige bidrag til vekst og utvikling i næringsliv og bosetting i distriktene, ja, disse flyplassene er i vesentlig grad med på å redusere de avstandsulemper som er ved å drive næringsliv i distriktene. Dette er flyplasser som gjør næringsliv i distriktene i stand til å drive forretning lokalt, med marked og kunder i mer sentrale strøk – ja, mange kaller dem navet i næringslivet.

I en flertallsmerknad fra de fire samarbeidspartiene til budsjettet for 2015 ble regjeringen bedt om å foreta en gjennomgang av hvordan det kan legges til rette for økt deltakelse fra private aktører når det gjelder drift av Avinors mindre lufthavner. Formålet var å sikre en mest mulig rasjonell og effektiv drift, sånn at distriktsflyplassenes økonomiske grunnlag kunne styrkes i framtiden. Hvor langt er regjeringen kommet i dette arbeidet, og hvordan kan denne omleggingen styrke og sikre distriktsflyplassene i tiden framover?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:49:09]: Jeg takker for spørsmålet. Det er viktig at vi ser på kostnadsnivået på flyplassene, sånn at vi kan sikre en god drift – og gjerne økt tilbud – ved at en holder kostnadene i sjakk. Det vedtaket som Stortinget gjorde, ga oss det grunnlaget som trengs for å gjøre en jobb der. Vi har nå satt ut det oppdraget som

Avinor gjennomfører, for å se på hva som er mulig å få til av økt bruk av private tilbydere, for å få ned prisene, og da igjen få ned kostnadene, som gjør at vi bedre sikrer driften på de flyplassene vi har. Det gjelder f.eks. brøyting, brann, parkering og andre ting. I tillegg vet vi at en i Bodø nå har jobbet i flere år med å få til fjernstyring av tårn, som også vil være med og redusere kostnader.

Så synes jeg denne debatten er ganske interessant, for når klima- og miljøministeren er til stede, pleier hun ofte å få spørsmål om hvordan hun kan få folk til å fly mindre. Her får jeg altså det store spørsmålet om hvordan en kan få folk til å fly mer, og det viser at her har vi et interessant tema med mange fasetter.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:50:27]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Et av verdens biologisk rikeste områder er iskanten og iskantsonen. I sitt forslag til Stortinget om oppdatering av forvaltningsplanen, med beregning av iskanten, har regjeringen lagt til grunn kun en oppdatering av tallene på hvordan dette ble beregnet da forvaltningsplanen ble vedtatt.

Som representanten Ropstad påpekte tidligere, la Polarinstituttet, da de ga sin høringsuttalelse til den 23. konsesjonsrunden, vekt på at den gamle beregningsmåten var utdatert. De anbefalte derfor en mer oppdatert og bedre faglig basert beregningsmetode, nemlig å se på maksimal utbredelse de siste 30 år.

Det som er avgjørende med iskanten og iskantsonen, er at vi legger en forvaltning til grunn som forholder seg til hvor dette rike biologiske mangfoldet faktisk er. Da blir mitt spørsmål: Hvorfor har regjeringen valgt å se bort fra siste tilgjengelige og mest oppdaterte kunnskap når de har lagt fram sin sak for Stortinget?

Statsråd Tine Sundtoft [10:51:55]: Jeg har lyst til å si litt om Stortingets forutsetninger først i denne saken. Stortinget forutsatte ved behandlingen av forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak i juni 2013 å oppdatere forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten i løpet av neste stortingsperiode. Ved behandlingen av meldingen om åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet, også i juni 2013, forutsatte Stortinget at spørsmålet om petroleumsvirksomhet ved iskanten og polarfronten vil bli vurdert på nytt i forbindelse med neste oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet. Stortinget har altså i samme måned forutsatt både oppdatering og at iskanten skulle inngå i dette arbeidet.

Det er de forutsetningene regjeringen nå har fulgt opp med meldingen som vi la fram 24. april. I denne meldingen har regjeringen forholdt seg til den samme definisjonen som Stortinget to ganger tidligere har lagt til grunn, i 2006 og 2011.

Så blir det nå påstått at Polarinstituttet har en annen definisjon. Da blander en to saker. Polarinstituttet ga i sitt hørings svar til 23. konsesjonsrunde sin uttalelse basert på 1 pst. sannsynlighet for is. Det var ingen ny definisjon av iskanten, det var et svar de ga i en høringsuttalelse. Den

gjeldende definisjonen, mener vi, er den Stortinget to ganger har lagt til grunn, og ved en oppdatering av forvaltningsplanen syntes vi det var naturlig å bruke samme definisjon. Men vi ba Polarinstituttet om å komme med nye tall innenfor samme definisjon.

Ola Elvestuen (V) [10:53:45]: At Stortinget har basert seg på en kunnskap tilbake i 2011 og 2007, hvis jeg husker riktige årstall, er én vurdering. Men det som er det avgjørende, er at dette er av det rikeste biologiske mangfoldet som vi har. Det handler om at vi skal unngå petroleumsvirksomhet inn i de områdene.

Det Polarinstituttet jo meldte inn i sin høringsuttalelse, var at den gamle vurderingen er utdatert med hensyn til å beregne dette området på best mulig måte. Regjeringen kan ta initiativ på selvstendig grunnlag og legge fram forslag basert på siste tilgjengelige kunnskap. Mitt spørsmål blir igjen ikke hva Stortinget har ment, men hvorfor regjeringen har valgt ikke å legge siste tilgjengelige kunnskap til grunn i sitt forslag.

Statsråd Tine Sundtoft [10:54:37]: Det som var viktig for oss, var å se på den tilsynelatende motsetningen, som det kan tolkes som, ved at Stortinget har vedtatt at en ikke skal igangsette oljeboring ved iskanten samtidig som en har vedtatt hvor Barentshavet sørøst skal være. Så har Stortinget også, som jeg nevnte i forrige svar, bedt om en oppdatering av forvaltningsplanen. Da syntes vi det var det mest korrekte å bruke den samme definisjonen, men ba Polarinstituttet om det siste tallgrunnlaget for å se om det kunne være en tilsynelatende motsetning, som nå viser seg ikke å være en motsetning.

Så skal det nå jobbes med en ny forvaltningsplan fram mot 2020. Da kan det være naturlig å se om en skal legge inn en ny definisjon i dette arbeidet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:55:48]: Eg viser til svarea ministeren har gjeve om Førdefjorden tidlegare i dag, der ho og regjeringa brukar Miljødirektoratet for alt det er verdt. Men når det gjeld iskanten, har regjeringa suverent valt å oversjå tilrådingane til det same direktoratet – underleg. Korleis grunnlegg og rettferdiggjør ministeren ei slik slalåmkøyning?

Statsråd Tine Sundtoft [10:56:18]: Det er to forskjellige saker. Den ene er en definisjon av iskanten, og vi ba Polarinstituttet om å oppdatere de siste tilgjengelige dataene i samme definisjon. Det fikk vi, og har nå fått tall fram til og med 2014. Noe annet er hva Polarinstituttet sa i sitt hørings svar på et spørsmål om 23. konsesjonsrunde. Polarinstituttet har ikke gått inn og endret definisjonen av iskanten. Det er to forskjellige saker. Stortinget har bedt oss om å oppdatere forvaltningsplanen. For å se om det er en tilsynelatende motsetning i det Stortinget har vedtatt i to saker, synes vi det er mest korrekt å bruke Stortingets definisjon på dette. Men nå skal vi jobbe med en ny forvalt-

ningsplan. Da får vi se om det er behov for å komme med en ny definisjon.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:57:24]: Det er grunn til å undres litt over de svarene som klima- og miljøministeren nå gir Stortinget når det gjelder forvaltningsplanene.

For det første er det slik at forvaltningsplanen for Norskehavet, hvor det faglige grunnlaget er klart, egentlig skulle vært lagt fram for rullering og oppdatering i fjor. Det valgte regjeringen ikke å gjøre, og vi har fått beskjed om at det vurderes bare.

Så har vi fått en forvaltningsplan som omhandler iskanten. Der er det ingen faglige drøftinger. Regjeringen skriver også der at den har til hensikt jevnlig å foreta oppdateringer av forvaltningsplanene. Da forutsetter jeg at det ikke er basert på de faglige drøftingene som er systemet i forvaltningsplanene. Etter vår vurdering ser vi nå at dette er en systematisk nedbygging av nettopp fundamentet knyttet til en helhetlig og faglig fundamentert forvaltning av havområdene.

Mitt spørsmål er derfor: Er det noen langsiktige miljømessige fordeler som klima- og miljøministeren ser i måten regjeringen håndterer forvaltningsplanene på?

Statsråd Tine Sundtoft [10:58:31]: Norge har lang tradisjon for å bruke forvaltningsplaner nettopp for å få en helhetlig tilnærming og politikktutforming for bruk av de marine ressursene våre. Det vi har gjort nå, er å følge opp det Stortinget selv forutsatte i juni 2013, hvor en ba om en oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet–Lofoten i løpet av neste stortingsperiode. Den har vi nå oppdatert med de siste tilgjengelige dataene. Og så har jeg informert Stortinget om at vi jobber med en ny forvaltningsplan fram mot 2020, hvor det er behov for å se på om vi skal endre definisjoner, men den helhetlige tilnærmingen som vi har rundt forvaltningsplanene, ligger fast.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:59:34]: Jeg er glad for at statsråden presiserer at det er viktig ved behandlingen av den helhetlige forvaltningsplanen nettopp å se alle de faglige innspillene og forvaltningen av områdene i en helhet. Derfor kommer også spørsmålene når en velger å ta ut ulike deler av forvaltningsplanen og behandle dem før den neste forvaltningsplanen skal oppdateres i 2020.

Så er det, som jeg sa i stad, en reell politisk uenighet om hvor iskanten går. Det var det debatt om i denne salen under behandlingen av åpningen av Barentshavet sørøst, der vi mener at den rød-grønne regjeringa gikk vekk fra den definisjonen som ligger i den forvaltningsplanen som gjelder nå. Derfor undrer vi oss på hvorfor regjeringa velger å åpne blokker som ligger innenfor et område som statsråden selv sier kan komme innenfor et område som vil omfattes av det som vil bli kalt for is-

kanten. Hvorfor velger regjeringa å åpne for de områdene?

Statsråd Tine Sundtoft [11:00:42]: Det er sjelden at en får så mye kjeft for å rydde opp i floker tidligere regjering og storting har skapt.

Definisjonen av iskanten ble ikke endret da Stortinget ved åpningen av Barentshavet sørøst i 2013 igjen sluttet seg til at det ikke skulle igangsettes petroleumsvirksomhet ved iskanten. Ved åpningen av Barentshavet sørøst sa også den forrige regjeringen og Stortinget noe mer, nemlig at dette ikke skulle være til hinder for petroleumsvirksomhet i hele Barentshavet sørøst. Siden da kartet viser at iskanten og de nordøstlige delene av åpningsområdene overlapper, kunne det være en mulig strid mellom det Stortinget hadde sluttet seg til når det gjaldt iskanten. Det er den tilsynelatende motsetningen som har skapt et behov for å se nærmere på iskanten, og som også ble aktualisert ved utlysingen av de nordligste blokkene i 23. konsesjonsrunde. Det er det vi nå har ryddet opp i ved å bruke de siste tilgjengelige dataene for iskanten.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:02:00]: Jeg kan være enig i at dette etter hvert er en nokså komplisert og kanskje også litt uryddig prosess. Det er for så vidt også interessant å se de drøftingene som samarbeidspartiene har med hverandre i stortingssalen omkring det.

Men jeg tror mange her i spørsmålsstillingene har vært opptatt av behovet for å se helhet og behovet for å drøfte ting i sammenheng. Så mitt enkle spørsmål er rett og slett: Hvorfor må vi vente helt til 2020 for å få en ny behandling av forvaltningsplanen?

Statsråd Tine Sundtoft [11:02:32]: Når en utarbeider forvaltningsplaner, er det et ganske omfattende arbeid – faglige råd, faglige forum, nye utredninger. Så når vi har sagt at vi kommer tilbake i 2020, er det noe av den samme syklusen en tidligere har hatt ved en ny forvaltningsplan og når en oppdaterer en forvaltningsplan. Vi har nå svart på Stortingets anmodning om å oppdatere en forvaltningsplan, og vi er i gang med å lage en ny. Men jeg tror vi skal bruke den nødvendige tiden på dette for å få et godt faglig arbeid, hvor det også er naturlig å se på det som har vært av endringer siden forrige forvaltningsplan, herunder om det kan være naturlig å lage en ny definisjon på iskanten. Men vi trenger nok tiden fram til 2020.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [11:03:45]: Mitt spørsmål går til justisministeren.

De siste ukene har vi gjennom emneknaggen «Jeg har opplevd» fått lese flere hundre kvinners historier om seksuell trakassering og voldtekt. I kampanjen som ble startet av det feministiske tidsskriftet Fett, forteller kvinner om seksuell trakassering, diskriminering og overgrep. Aftenposten har også de siste ukene satt søkelys på voldtektsp-

blematikken gjennom serien En av hundre. Nå har russeren nettopp startet feiringen av fullført skolegang, og vi ser at bare seks dager inn i mai har fire jenter anmeldt voldtekt som har skjedd på russetreff.

Tall fra omfangsundersøkelsen om vold og voldtekt som NKVTS kom med for over ett år siden, viste at én av ti kvinner i Norge har blitt voldtatt. En annen undersøkelse viser at ni av ti som opplever voldtekt, ikke anmelder forbrytelsen. Åtte av ti voldtekter som faktisk anmeldes, henlegges av politiet. Med andre ord er det ganske vanlig å bli utsatt for voldtekt, og det er også ganske vanlig å slippe straff for voldtekt.

I dag har SV fremmet forslag om lovfesting av overgrepsmottak. Det mener vi er nødvendig for å sikre alle innbyggere i landet et likeverdig tilbud. Vi mener at tilgjengelige overgrepsmottak med riktig kompetanse er avgjørende både for å sikre bevis og for å sikre god oppfølging av ofre.

Mitt spørsmål er om dette er noe som statsråden støtter.

Statsråd Anders Anundsen [11:05:26]: Jeg vil først takke representanten for å ta opp en viktig og svært alvorlig problemstilling. Som representanten selv viser til, har Aftenposten nå kjørt en viktig serie over tid. Vi har sett i mediebildet de siste dagene russ som anmelder voldtekt, og det er utrolig store mørketall.

Dette er et område regjeringen fokuserer sterkt på. Vi er nødt til å tenke helhet. Sånn sett gjør vi det i justissporet. Jeg mener at det å ha voldtektsmottak som kan bidra til både å sikre bevis og gi hjelp i en akutsituasjon, er viktig.

Nå mener jeg at Stortinget må behandle de representantforslagene som kommer i Stortinget, på en skikkelig og grundig måte. Men det er viktig for regjeringen å sørge for at de som blir utsatt for voldtekt, som anmelder voldtekt, får den støtten og hjelpen som de trenger.

I justissporet har det vært viktig for meg å fokusere på det i tildelingsbrevet, jeg har fokusert på det i samtaler med både politidirektøren og riksadvokaten. Sistnevnte har i sitt prioriteringsskriv vært tydelig på at dette er problemstillinger som skal ha prioritet i 2015. Vi har gjennomført en rekke tiltak som vil bedre kvaliteten på etterforskning som har vært for dårlig, og vi har vært opptatt av at saksbehandlingstiden skal bli kortere.

Samtidig tror jeg dette også har en holdningsside. Det er viktig å fokusere på holdningskampanjer, grenseskapende kampanjer. Kampanjen til russeren som brukes i år, er Nei er Nei. Kripos har en egen kampanje som heter Kjernekar, som er rettet inn mot ungdom mellom 18 og 35 år.

Det er viktig at samfunnet tar denne utfordringen på alvor. Det er også viktig at vi ser mer enn bare ord. Vi er alle bekymret, og vi må se resultater av de ordene.

Kirsti Bergstø (SV) [11:07:21]: Helhet og holdninger er viktig. I den forrige regjeringens handlingsplan mot voldtekt var lovfesting av overgrepsmottak ett av flere tiltak. Den handlingsplanen varte fra 2012 til 2014, men har dessverre ikke blitt fulgt opp av noen ny. Vi rakk heller ikke å sette i gang alle tiltakene i planen, og de er heller ikke fulgt opp. I mellomtiden har vi sett omfangsundersø-

kelser som bekrefter voldtekt som det alvorlige samfunnsproblemet som det er.

Jeg lurer på: Hvilke av tiltakene i den forrige handlingsplanen vil regjeringen følge opp, og vil det komme noen ny handlingsplan mot voldtekt og seksuell trakassering?

Statsråd Anders Anundsen [11:08:12]: Dette er et arbeid som skjer i mange spor, bl.a. har det vært viktig for regjeringen å gjennomføre de tiltak som kan gjennomføres på kort sikt, og selvfølgelig legge planer for hvordan en kan gjøre dette enda bedre på lengre sikt. Vi har også til oppfølging endring av voldtektsbestemmelsen – det ble sendt ut på høring av den forrige regjeringen. Og vi gjennomfører nå en ny og grundig oppfølging av tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut», som også har en side inn mot vold og overgrep mot barn og i nære relasjoner. Jeg mener at vi har en tiltakspakke som er god, men det er også slik at vi alltid må se på om vi kan gjøre mer, og hva som er mest virkningsfullt. Vi har selvfølgelig med oss de tiltakene som ligger i den handlingsplanen som varte ut 2014.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Siv Elin Hansen.

Siv Elin Hansen (SV) [11:09:22]: FN rettet senest i fjor sviende kritikk mot det norske rettsvesenets behandling av voldtektssaker. For mange henlegges, og straffutmålingen er for mild. Svært ofte tar det for lang tid før politiet tar tak i saken, og etterforskningen er for lemfeldig. Politiførstebetjent ved avsnitt for seksualforbrytelser i Oslo har i dag elleve stillinger i minus, men ingen penger til å utlyse dem.

I en rettsvurdering etter en gruppevoldtekt står det å lese:

«Retten feller ingen moralsk dom over kvinnen, men konstaterer at hun i beruset tilstand ikke er fremmed for å kunne ha sex med menn hun ikke kjenner så godt. Dette har bevismessig betydning i relasjon til å forstå hennes handlemåte i forhold til de tiltalte.»

Holdninger som dette er med på å gjøre at mange ofre opplever møtet med rettssystemet som belastende og problematisk, og er ikke med på å bedre holdningene til voldtekt i samfunnet.

Hva vil justisministeren gjøre med de åpenbare utfordringene vi ser i politiets og rettssystemets arbeid med voldtektssaker?

Statsråd Anders Anundsen [11:10:26]: For det første er jeg enig i at dette også kan handle om holdninger. Derfor er det viktig at en nå ser f.eks. arbeidet med politireformen inn i måten en skal jobbe med disse sakene på i fremtiden, der en kan sikre mer robuste miljøer, mer fokus på faglighet i etterforskningen. De tiltakene som allerede er gjennomført, er – som jeg nevnte i mitt første svar – knyttet til at vi nå krever mer av disse etterforskningssporene. Det har vært en prioritet fra Riksadvokatens side, det har vært en prioritet fra vår side overfor Politidirektoratet. I tillegg har det nok også med kapasitet og kompetanse å gjøre.

Derfor gjennomføres det kompetansetiltak for å sikre at de som jobber med disse sakene, skal ha den kompetansen som det er nødvendig å ha i så henseende. Det er også viktig å sikre at vi får rekruttert god kompetanse. Det betyr at en må ha et lederfokus på at dette faktisk er viktige saker, samfunnsmessig ekstremt viktige saker. Det er avgjørende at vi får en offeromsorg som bidrar også utover det politiet kan gjøre gjennom etterforskning og oppfølging, og derfor går vi også igjennom offeromsorgen og oppfølgingen av den – for å si det lille jeg klarte på 1 minutt.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [11:11:42]: Jeg er glad for at justisministeren har fokus på dette, og at han har et engasjement på området. Det gjelder imidlertid å komme seg fra ord til handling, spesielt innenfor denne viktige saken.

Vi vet at i løpet av dette året vil det finne sted mellom 8 000 og 16 000 voldtekter eller voldtektsforsøk i Norge. Justisministeren har nå sagt noe om hvilke tiltak justisministeren mener bør følges opp. Samtidig forteller Bergstø at det står ledige stillinger i politiet knyttet til dette, og vi vet at denne regjeringa har lagt opp til et effektivitetskutt i alle sektorer, som kanskje kan ha fått betydning for etterforskningskapasiteten. Men jeg vil gjerne utfordre justisministeren på hvilke konkrete tiltak som er gjort fra justisministerens side for å bedre etterforskningskvaliteten. Hva er det som ligger i det ordet?

Statsråd Anders Anundsen [11:12:47]: I tillegg til det jeg har sagt i mine tidligere svar, vil jeg gjerne legge til et par ting. Det ene er at det etter regjeringsskiftet er bevilget penger til 700 nye politistillinger, 50 nye politijuriststillinger – det siste er viktig for å sikre kvaliteten på etterforskningen og oppfølgingen av de etterforsknings sakene. I tillegg er det bevilget penger til 12 nye statsadvokatembeter, som er viktig for den faglige oppfølgingen av politijuristenes arbeidsoppgave.

Så har jeg lyst til å si at en av de tingene jeg har gjort, som jeg kan gjøre direkte overfor dem som er ansvarlige, er at jeg på et påtaleledermøte hvor alle påtaleansvarlige var til stede, alle politimestre og andre, brukte dette som et eksempel på hvordan jeg mener en skal jobbe, hva en må gjøre for å sikre at en får bedre kvalitet og oppfølging av disse viktige sakene. Så i tillegg til de konkrete tingene som jeg har vært inne på i mine tidligere svar, har jeg selv direkte overfor påtalelederne og politimestrene fokusert på denne problemstillingen og viktigheten av at en løfter både kvalitet og resultat.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:13:58]: Takk for et godt og viktig spørsmål og gode svar fra justisministeren.

Jeg er glad for at justisministeren trekker opp det holdningsskapende arbeidet, grensesetting. Der har unge menn et stort ansvar, og vi som samfunn trenger å

jobbe med holdninger. Gjennom det kan man få gjort mye.

Men så vil jeg også understreke det som justisministeren sier når det gjelder etterforskning. Mye av grunnen til at det står ledige stillinger, er at folk ikke vil søke på de stillingene. Der har vi et ansvar for å gjøre dette attraktivt. Men det sier kanskje også noe om at det er mangel på status – det er slik en ser på det – eller at det er for krevende for dem som jobber der. Så det er et viktig arbeid inn i politireformen.

Men jeg ønsker også å utfordre justisministeren når det gjelder avhør. Vi har sett gjennom oppslag den siste tiden at voldtektsofre nesten blir anbefalt å ikke anmelde. Det er dramatisk. Vi har et godt system for god gjennomføring av avhør i form av barnehus.

Vil justisministeren se på andre måter å gjennomføre avhørene på, sånn at f.eks. ofrene slipper å møte i retten og vitne?

Statsråd Anders Anundsen [11:15:04]: Det er en kjempeutfordring hvis noen får inntrykk av at en blir anbefalt å ikke anmelde denne typen alvorlige overgrep. Det er helt avgjørende for at vi kan gjøre en jobb på dette området at folk faktisk anmelder. Da er det også avgjørende at de føler at de blir tatt imot på en god måte, med kompetanse fra politiets side, at avhøret skjer i en sånn form at de føler seg godt ivaretatt. Det kan godt være at det er et mulig forbedringspotensial å se nærmere på hvordan disse avhørene tas. Men samtidig er det veldig mange som er profesjonelle og gode i den avhørssituasjonen, så jeg er ikke helt sikker på om det er det som fører til at personer ikke anmelder. Jeg tror det er en rekke andre årsaker, som også går på holdninger, som også går på skyldfølelse, som også går på andre ting som det er viktig at vi som samfunn snakker åpent om, som at vi er tydelige på at det faktisk er bare én som har skyld i en voldtekt, og det er den som voldtar – det er ingen andre. Også dette at en kjenner at en blir godt ivaretatt. Vi jobber nå med, som jeg nevnte tidligere, en gjennomgang av offeromsorgen – det at du får en oppfølging etter at du har vært hos politiet. En støtte rundt det arbeidet, tror jeg det er viktig å følge opp videre.

Presidenten: Janne Sjelmo Nordås – til oppfølgings spørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [11:16:17]: Mørketallene når det gjelder antall anmeldelser av seksuelle overgrep, er store. Temaet er forbundet med tabuer, og mange velger å ikke dele sine historier. Det er også historier som mange må leve med resten av livet. Det er ingen enkel sak å legge det bak seg. Derfor er det viktig at vi drøfter hvordan vi skal gripe det an.

Jeg er helt enig med statsråden i at nå må vi ha handling. Det er fremmet en rekke tanker om hva man kan gripe til i forhold til overgrepsmottak, og økt kompetanse i politiet er knyttet til det, men jeg tenker også at det er viktig at man sikrer at ikke bare politiet, men også helsevesenet og psykiatrien har en mulighet til å følge opp dem som har vært offer i en sånn sak. Kanskje må man også se på avhørssi-

tuasjonen, sånn at de som anmelder, føler seg trygge på at de blir ivaretatt på en god måte.

Statsråd Anders Anundsen [11:17:15]: Jeg er enig i alle de innspillene som kommer fra representanten. Det er ting som vi nå ser nærmere på, ikke minst i forbindelse med arbeidet med oppfølging av ofre. Veldig ofte hører vi om situasjoner hvor de som kommer seg gjennom alle tabuene og alle de andre vanskelige mentale utfordringene i tillegg, og så kommer til anmeldelsessituasjonen, på en måte føler at de blir værende helt alene etterpå. Det er en helt umulig situasjon og en belastning for vedkommende som er utsatt for et sånt overgrep, som er helt urimelig. Derfor er jeg tilhenger av å tenke bredt når det gjelder oppfølgingen etter anmeldelse. Derfor går vi nå gjennom både RKK-ene og andre måter å organisere oppfølging av ofre på. Blant annet har de i Trondheim et prosjekt hvor de samarbeider nært med kommunen for å sikre oppfølgingen av personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, men også voldtekt, at de skal få en støtte og bistand oppover – at man har et kontaktpunkt opp mot helsetjenesten for å sikre at man får den støtten som er nødvendig gjennom hele dette løpet.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [11:18:40]: Jeg har et spørsmål til klima- og miljøministeren.

I et forsøk på å forsvare en klimaminister i hardt vær uttalte statsministeren til Aftenposten i oktober i fjor:

«Det er tøffere å stå på for klimaet i en regjering hvor noen ikke er så opptatt av det.»

I samme avis kunne vi i forrige uke lese at finansminister Siv Jensen offentliggjorde at det var hun som var «noen». Hun innrømmet å være det vi kaller en klimaskeptiker. Tord Lien ble utfordret på dette i forrige spørretime, og jeg mener at også statsråd Sundtoft må utfordres i dag. Jeg kan godt forstå at statsrådets rolle er utfordrende, og at det er komplisert å få tatt de store grepene på klima når ikke alle i regjeringen er så opptatt av det, og faktisk ikke mener at klimaendringene er noe problem. Mitt spørsmål i lys av det som har kommet fram om finansministerens klimaposisjon, er: Er statsråden enig i at Finansdepartementet er et viktig departement i klimasammenheng? Eller for å si det på en annen måte: Vil statsråden si seg enig i at det kan være komplisert og vanskelig å få gjennomført politikk som Finansdepartementet og finansministeren er imot?

Statsråd Tine Sundtoft [11:20:00]: Jeg er helt enig i at Finansdepartementet er et viktig departement når vi arbeider med klimaspørsmål, på samme måte som mitt eget departement er viktig. Det Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet har til felles, er at vi begge må jobbe sektorovergripende. Regjeringen har sagt at for denne regjering er det viktig at klimaet skal prege vårt arbeid, at klimaet skal vektlegges når vi ser på skattepolitikken. Derfor har vi satt ned en grønn skattekommisjon, som arbeider nå, og derfor holder vi på med en helhetlig

gjennomgang av kjøretøyavgiftene. Så veldig mye av det vi gjør innenfor klimapolitikken, er det viktig at Finansdepartementet sammen med veldig mange andre departementer er godt involvert i.

Eva Kristin Hansen (A) [11:21:01]: Jeg registrerer at statsråden ikke synes det er problematisk at finansministeren ikke tror på klimaendringene, men det får nå stå for seg selv. Jeg skjønner at hun ikke har lyst til å gå til angrep på egen statsråd her i Stortinget. Men jeg tror at klimaministeren må forstå at mange av oss blir bekymret når finansministeren står fram som klimaskeptiker, noe som også har fått stor oppmerksomhet i internasjonale media. Nå i 2015 har vi et viktig år med internasjonale klimaforhandlinger, og da lurer jeg på: Hvordan mener klimaministeren at finansministerens synspunkter vil påvirke Norges troverdighet i klimaforhandlingene?

Statsråd Tine Sundtoft [11:21:39]: Stortinget hadde hatt grunn til bekymring hvis ikke regjeringen vektla klimaspørsmål. I den stortingsmeldingen vi kom til Stortinget med med våre 2030-mål, står det helt spesifikt at vi baserer vår politikk på FNs klimapanel. Vi har økt ambisjonene for norsk klimapolitikk ved de målene vi har lagt inn i 2030-stortingsmeldingen. Representanten Hansen kjenner godt til Norges viktige rolle i det internasjonale klimaarbeidet. Den rollen tar vi på største alvor. Vi blir nå invitert med i mange ulike fora fram til Paris, vi stiller opp overalt hvor vi kan, og ivaretar den viktige brobyggerrollen Norge har. Så om det kommer noen spørsmål rundt dette, kommer jeg til å være helt tydelig på hva denne regjeringen står for når det gjelder vår klimapolitikk.

Presidenten: Det åpnes for ett oppfølgingsspørsmål – fra Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [11:22:52]: Jeg var av de mange, som jeg tror inkluderer klimaministeren, som syntes det var pinlig at internasjonale aviser over hele verden i forrige uke skrev at nr. 2 i den norske regjering svarte et uforbeholdent ja da hun ble spurt om hun var i tvil om klimaendringene. Men mer enn pinlig er det jo fryktelig alvorlig at vi har et regjeringsparti som fortsatt ikke tar inn over seg kunnskap. Jeg tror alle skjønner at det er vanskelig å mobilisere politisk vilje til å løse et problem som man ikke tror eksisterer.

Dette handler ikke om tro, dette handler om vitenskap. Jeg tror en helseminister aldri hadde godtatt at f.eks. kunnskapsministeren hadde sådd tvil om medisin hadde en virkning. Dette er en fryktelig farlig lek med kunnskap.

Jeg vil gi klimaministeren én sjanse til: Kan hun ta uforbeholden avstand fra det finansministeren sa i Aftenposten i forrige uke? Det er fra min side i utgangspunktet et ja-eller nei-spørsmål.

Statsråd Tine Sundtoft [11:23:51]: Det viktigste for denne klima- og miljøministeren og det viktigste for regjeringen er at vi legger vitenskap til grunn for vår politikk. Derfor står det så tydelig i stortingsmeldingen om våre

2030-mål at vi baserer oss på FNs klimapanel. Det jeg også sa i flere intervjuer i forrige uke da jeg fikk spørsmål rundt dette, er at det viktigste er hva denne regjeringen leverer på klimaområdet: at vi nå har økt ambisjonene, at vi gjør mer konkret for å tette gapet fram til 2020, at vi har satt nye mål fram til 2030, og at vi følger opp vårt internasjonale arbeid. Det er ingen som helst tvil om hva denne regjeringen står for. Det er det viktigste for klima- og miljøministeren, og det burde også være det viktigste for Arbeiderpartiet.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål, som er fra Rasmus Hansson.

Statsråd Tine Sundtoft: Da velger jeg å bli stående, president.

Presidenten: Det er ikke flere oppfølgingsspørsmål til dette spørsmålet.

Rasmus Hansson (MDG) (fra salen): Beklager å måtte skuffe klima- og miljøministeren, men spørsmålet går til justisministeren!

Statsråd Tine Sundtoft: Oj!

Rasmus Hansson (MDG) [11:25:02]: Forslaget som nå er vedtatt om å åpne for økt snøscooterkjøring i norsk natur, vil ifølge både politi og erfaring fra Sverige, Finnmark osv. også føre til stor økning i den ulovlige kjøringen. Det selges nå mange flere raske fartsscootere, designet for kjøring i bratt terreng og dyp snø.

I flertallets merknader i innstillingen fra energi- og miljøkomiteen forutsettes det uten videre at politiet og SNO vil håndtere dette problemet med økt inspeksjon og økt kontroll. Kan justisministeren her og nå bekrefte at norsk politi vil få de ressursene som skal til for at de skal kunne dekke norsk skog og fjell på jakt etter ulovlige snøscooterkjørere, slik at det ikke vil oppstå problemer som følge av åpning for økt snøscooterkjøring i Norge?

Statsråd Anders Anundsen [11:26:12]: Politiet er en rammestyrte virksomhet. Det betyr at politiet skal gjennomføre de oppgavene de er pålagt innenfor de rammene som politiet til enhver tid får. De rammene blir fastsatt av Stortinget i de årlige budsjettbehandlingene. Det er helt åpenbart at det er enkelte politidistrikt som vil bli utfordret mer enn andre politidistrikt når det blir mer snøscooterkjøring, og det er en politioppgave på linje med alle andre politioppgaver å sørge for at den virksomheten som skjer innenfor det enkelte politidistrikt, blir ivare tatt på en god måte og innenfor de rammene som er fastsatt av Stortinget.

Rasmus Hansson (MDG) [11:26:48]: Har regjeringen gjort seg opp noen som helst formening om hvilke ressurser det vil kreve når mengden snøscooterkjøring øker i et flertall av Norges over 400 kommuner? Og finnes det noen budsjettall for hva dette vil føre til av ekstrabelastning innenfor politiets rammebudsjett?

Statsråd Anders Anundsen [11:27:10]: Den typen beregninger er ikke gjort konkret, og det er også veldig vanskelig å gjøre konkret, fordi det allerede i dag er flere politidistrikter som har kapasitet til å gjennomføre scooterkontroller og undersøke forhold rundt ulovlig snøscooterkjøring. Omfanget vil nok øke av antall snøscootere, naturligvis, når en får muligheten til å kjøre lovlig, men det vil fortsatt være politiets oppgave innenfor de rammene de får tildelt, å prioritere det arbeidet som de mener er viktigst. Da er det åpenbart at politiet skal følge de rammene som Stortinget har vedtatt, også innenfor dette området. Jeg legger til grunn at politidistriktene gjør det som er nødvendig for å sikre at en har så god kontroll som det er mulig å ha innenfor de rammene som ligger.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:28:13]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Jan Bøhler til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 6, fra representanten Ketil Kjenseth til utenriksministeren, besvares av klima- og miljøministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 13, fra representanten Iselin Nybø til kunnskapsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 1

Trine Skei Grande (V) [11:28:37]: «Venstre og statsministeren er enige om behovet for et grønt skifte. Vi har 15 år på å bidra til å nå målene for 2030. Det betyr at det haster med grønne investeringer som skal bidra til effektive klimakutt.

Hvilke investeringer mener statsministeren blir de viktigste å prioritere de nærmeste årene?»

Statsminister Erna Solberg [11:28:59]: La meg først minne om de investeringene vi allerede gjør. Representanten Skei Grande og jeg har jobbet lenge for å styrke klimateknologifondet. Nå har vi et flertall for å få det til. Det vil innebære økte investeringer i næringslivet. Vi investerer mye i jernbane og kollektivtrafikk. Vi har sikret Statkraft egenkapital til investeringer innen fornybar energi. Omlagging av skattingen av småkraft og vindkraft stimulerer

til investeringer i Norge, og nye kraftkabler til Europa vil koble det grønne batteriet til. Regjeringen har økt kravene til det miljørelaterte mandatet til Statens pensjonsfond utland, og Norfund har fått økte bevilgninger til investering i fornybar energi. Dette er initiativ som er kommet etter regjeringsskiftet, og som vil ha god effekt.

Skikkelig fart på det grønne skiftet får vi når næringslivet for alvor vrir investeringene i grønn retning. Her er det mye på gang, og jeg tror vi bare har sett begynnelsen. Jeg bruker mye tid på å besøke bedrifter som arbeider nettopp med dette, for å forstå de utfordringene de står overfor. Jeg understreker også så ofte jeg kan, at den omstillingen Norge nå står overfor, må være klimavennlig, og jeg håper at det også bidrar til å skape oppmerksomhet og interesse for klimavennlige løsninger.

Vi kan ikke forutse hvilke næringer eller teknologier som vil være fremtidens vinnere. For at klimavennlig teknologi skal bli utviklet og tatt i bruk, må det lønne seg. Når utslipp koster og markedet får virke, vil det utløse kreativitet i private bedrifter, og husholdningene vil endre sitt forbruksmønster. Regjeringen har derfor startet arbeidet med en overordnet strategi for grønn konkurransekraft, og vi får også rapporten fra Grønn skattekommissjon.

Fremtiden i norsk arbeids- og næringsliv må være grønn, smart og nyskapende. Blant de investeringene vi kan gjøre, er derfor også å investere i mennesker og kunnskap. Regjeringen har startet Lærerløftet i skolen, vi har staket ut klare mål for forskning og høyere utdanning, vi skal forske mer, og vi har tydelige prioriteringer inne når det gjelder klima og miljø, verdiskaping og kvalitet.

Hvis jeg skulle trekke frem én viktig investering for å få fart på det grønne skiftet, er det kanskje ikke de investeringene mange tenker på at vi skal plukke – næring eller annet – men den overordnede investeringen vi gjør i mennesker og kunnskap. Når vi gjør det sammen med de rammebetingelsene vi setter for øvrig, og priser utslipp og forurensning, bidrar det til at man får til det skiftet som gir en grønnere og smartere fremtid.

Trine Skei Grande (V) [11:31:53]: Jeg vil takke statsministeren for et veldig godt svar, og med mange gode lister, som hun sikkert også har fått god inspirasjon til å lage. Jeg synes det er spesielt spennende det hun sier om å lage en strategi for grønn konkurransekraft, for det vi investerer i nå, tar det lang tid før vi kan høste. Hvis vi skal ha en aktiv industripolitikk, en aktiv næringspolitikk, så handler ikke det bare om å velge ut næringer, å velge ut de som går bra, men om å sørge for at norsk næringsliv investerer i de grønne sektorene, slik at vi kan høste av det om de 15 årene som vi egentlig har på oss til å nå de omstillingene vi skal ha.

Så mitt oppfølgingsspørsmål til statsministeren er om en kommer til å lage en strategi for investeringer også i den strategien for konkurransekraft – at vi sørger for at norsk næringsliv har en aktiv investering mot de grønne næringene, slik at vi får utviklet det næringslivet og den industrien som vi vet vi skal leve av i framtida?

Statsminister Erna Solberg [11:32:52]: Vi har valgt å starte diskusjonen om hele den grønne konkurransekraft

ten, og jeg sier at vi skal stille de vanskelige og vide spørsmålene – nemlig se på hvilke store krefter som er i bevegelse for øyeblikket, hvilke store endringer vi har, hvilke forutsetninger Norge har inn i det, og hvilke ulemper vi har inn i det. Om vi da ender opp med å si at sårbarheten vår er størst på investeringer, eller om den er størst på kunnskap og kompetanse eller på andre områder, synes jeg er litt tidlig å konkludere med.

Men jeg mener jo at vi som regjering – og med bakgrunn både i samarbeidsavtalen og Sundvolden-plattformen – har hatt konkurransekraft som et viktig tema hele tiden, og derfor har vi gjort mye allerede. Skal vi få til investeringer i de grønne næringene, så må det også lønne seg å investere generelt i Norge. Det går ikke an å tro at det bare må lønne seg å investere i grønt – det må lønne seg å investere generelt. Det betyr at det vi gjør på skatt, det vi gjør på infrastruktur for å få ned kostnadene, det at vi gjør infrastrukturen grønnere, er blant de tingene som er viktig også for å få til den konkurransekraften.

Trine Skei Grande (V) [11:34:01]: Jeg tror dette blir en spennende prosess framover, som vi har mange innspill til. Men – og dette er mitt siste spørsmål, et spørsmål som kanskje ikke statsministeren vil svare på – kommer vi til å se spor av dette når revidert nasjonalbudsjett kommer?

Statsminister Erna Solberg [11:34:19]: Vi kommer med et revidert nasjonalbudsjett i neste uke, og jeg tror ikke vi skal røpe innholdet i det, men jeg vil bare si at det er godt tilpasset den økonomiske situasjonen, som det skal bidra til å løse. Men det er en revidering av et budsjett som jeg mener i utgangspunktet også bidrar til dette grønne skiftet, fordi vi har store investeringer, ikke minst innenfor jernbane og kollektiv. Vi har stor satsing på kunnskap og kompetansekraft. Ikke minst sørger vi for en rekke av de ordningene som skal til for at bedrifter klarer å gjennomføre nye løsninger – påfyll på klimateknologi, sørge for at vi gjør det på miljøteknologiordningen, FORNY, BIA. Alle disse ordningene er jo blitt fylt på betydelig i inneværende års budsjett.

Så kan ikke jeg love at vi kommer med mange nye tiltak i revidert nasjonalbudsjett. Vi er opptatt av at vi skal ha en god, ansvarlig utvikling, men svarene på revidert må vi vente med til tirsdag.

Spørsmål 2

Terje Breivik (V) [11:35:21]: «Regjeringen har sluttet seg til togradersmålet. Det er en tydelig strategi fra regjeringen å stimulere til et grønt skifte. På Høyres landsmøte sa statsministeren at framtidens nærings- og arbeidsliv skal være grønt, smart og nyskapende.

I hvilken grad mener statsråden at togradersmålet også skal være styrende for utviklingen av norsk økonomisk politikk og finansielle plasseringer, og hvordan vil en slik strategi bidra aktivt til grønn vekst?»

Statsråd Siv Jensen [11:36:02]: Regjeringen er opptatt av å legge til rette for økonomisk vekst og velferd fremover. Det er også styrende for klimapolitikken. Togradersmålet har vært førende for de internasjonale klimaforhandlingene. Målet er også førende for norsk klimapolitikk.

For å få en produktiv og bærekraftig økonomi må miljøhensyn integreres i politikktutforming. Dette omtales ofte som grønn vekst. For å bidra til høyere fremtidig verdiskaping må mer oppmerksomhet rettes mot hvordan vi kan øke ressursutnyttelsen og begrense miljøbelastningen.

Avgifter og kvoter setter en pris på utslipp. Det bidrar til å endre produksjons- og forbruksmønstre, samtidig som våre samlede ressurser utnyttes effektivt. Avgiftssystemet eller kvoter gir incentiver til at utslippsreduksjoner gjennomføres til lavest mulig kostnad for samfunnet. Det er god økonomisk politikk, og det er god klimapolitikk.

Klimautfordringen er internasjonal. Norge kan ikke nå togradersmålet alene. Også for å omstille oss til en grønnere økonomi er vi avhengig av at resten av verden er med på det grønne skiftet, slik at teknologien og markedene som Norge er avhengig av, blir utviklet.

Målet for Statens pensjonsfond er å oppnå høyest mulig avkastning til moderat risiko. Statens pensjonsfond er et lite egnet virkemiddel i klima- og miljøpolitikken. Ekspertgruppen som i desember ga råd om SPUs virkemiddelbruk og investeringer i kull- og petroleumselskaper, fremhevet eierskapsutøvelse som det viktigste virkemidlet for å adressere klimaspørsmål i forvaltningen av SPU. I meldingen er det lagt opp til en ytterligere styrking av eierskapsutøvelsen.

I dag er over 80 pst. av norske klimagassutslipp priset i form av avgifter og kvoter. FN fremhever vår ambisiøse klimapolitikk i sin siste gjennomgang av Norges politikk på dette området. Ifølge FN er Norges omfattende og høye klimaavgifter unike i verden. Samtidig må vi ikke løpe så langt foran alle andre på dette området at vi undergraver norske arbeidsplasser og verdiskaping. Inkludering i EUs klimaforpliktelse vil kombinere et ambisiøst klimamål med et rammeverk som gir forutsigbarhet for norsk næringsliv.

Regjeringen legger til rette for at nærings- og arbeidsliv kan ta grønne, smarte og nyskapende valg. Vi forsterker klimaforliket, og vi starter arbeidet med en overordnet strategi for grønn konkurransekraft. Innen utgangen av året vil vi ha rapporten fra Grønn skattekommisjon. Den vil selvsagt være et viktig innspill når vi skal videreutvikle klimapolitikken.

Terje Breivik (V) [11:38:44]: Eg takkar ministeren for svaret. Eg er glad for at ho nemnde SPU, det viktigaste finansielle instrumentet me har for å påverka eit grønt skifte globalt. Under SPU-høyringa førre dagen var direktør Slyngstad tydeleg på at miljø- og klimamessige utfordringar vil utgjera ein finansiell risiko. Utover nedsal er verktya fondet har til disposisjon for å redusera slik risiko, klimaforventningsdokumentet og brev direkte til det enkelte selskapet, t.d. som til energiselskap, der SPU gjennom brevskrivning etterspør tidslinja for utfasing

av kol i produksjonen. Fonda og forvaltarane fortener og treng supplerande verkty. Uttrekkskriterium gjorde på rette måten, som gjev selskapa høve og tid til å tilpassa seg, vil utvilsamt betrast då, og imøtekoma behovet fondet har for å redusera klimarelatert risiko på meir effektivt vis. Så eg vonar at ministeren er samd i iallfall at det siste er riktig.

Statsråd Siv Jensen [11:39:43]: Høringen i finanskomiteen var veldig tydelig knyttet opp mot hva som utgjør finansiell risiko i de ulike plasseringene som dette store fondet er investert i globalt. Men det er altså slik at den overordnede målsettingen med fondet ligger fast. Dette er våre felles pensjonspenger, som forvaltes på en måte hvor ambisjonen er at vi skal få en avkastning til lykke og glede for det norske folk i mange generasjoner fremover. Men i spørsmålet om uttrekkskriteriet har regjeringen nå foreslått et nytt adferdsbasert uttrekkskriterium, som vi mener er et veldig godt svar på noen av de utfordringene vi nå står overfor. Det er et godt verktøy for NBIN i å ta en del eierskapsbeslutninger og påvirke selskapene. Sammen med de øvrige virkemidlene som vi nå bruker gjennom klimaforetningssdokument og brev til selskaper osv., er dette et godt rammeverk.

Terje Breivik (V) [11:40:51]: Takk igjen til ministeren. Det er utvilsamt at regjeringa foreslår mykje som er bra i stortingsmeldinga, men ein skal likevel argumentera godt for å overtida underteikna om at brevveksling kontra reell trussel opp mot å mista ein av verdas mest attraktive investorar som eigarar, er mest effektivt. Så har eg sjølv sagt forståing for og sans for motargumenta om at uttrekkskriterium kan gjera det vanskeleg å finna attraktive selskap. Det er likevel enkelt å motvekta gjennom å utvida den 1 pst.-ramma fondet har i dag til å avvika referanseindeksen, til meir enn dei 1,25 pst. som regjeringa foreslår. Behovet for eit eige miljømandat vil heller ikkje vera like stort og prekært dersom ein får utvida uttrekkskriteria. Så ser ikkje ministeren òg at eit slikt regime kan vera enda meir effektivt enn det Stortinget har stilt til disposisjon for fondet i dag, nettopp òg for å redusera finansiell risiko?

Statsråd Siv Jensen [11:41:55]: Det var i og for seg veldig mange spørsmål i det siste spørsmålet, og jeg tror jeg skal bruke tiden min på å fremheve det som er aller viktigst, nemlig det vi ikke har gjort ennå. Regjeringen har nå satt i gang en utredning av muligheten for å åpne opp for det unoterte markedet. Vi må huske på at det noterte markedet for miljøinvesteringer er relativt begrenset. Det ligger et stort mulighetsrom i det unoterte markedet, og derfor er det viktig at vi utreder det, ser på mulige avgrensninger, innretninger av det. Det kan åpne opp for et betydelig større investeringspotensial, særlig i en tid hvor usikkerheten øker rundt fondet, ikke minst knyttet til lave renter, som påvirker den store graden av obligasjoner vi er investert i. Så her ligger det spennende utredningsarbeid foran oss. Det viktigste er uansett at vi holder fast i de overordnede målsettingene, som sikrer at vi har god avkastning på våre felles pensjonspenger.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Bøhler til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Jan Bøhler (A) [11:43:21]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Det er en viktig boligpolitisk oppgave å legge til rette for at det kan bygges flere utleieboliger i regi av seriøse profesjonelle utleiere, som kan sørge for god oppfølging av bomiljøene. En av grunnene til at det gjøres få investeringer i store utleieprosjekter i Norge er at man ikke får saldomessig avskrivning for dette, slik man gjør for annen næringsseidom.

Vil regjeringen vurdere å skattemessig sidestille profesjonelt boligutleie med næringsseidom for å legge bedre til rette for utleieprosjekter?»

Statsråd Siv Jensen [11:44:01]: Avskrivninger skal i utgangspunktet reflektere kostnader i form av verdifall på driftsmidler. Hovedregelen i skatteloven er at boliger som inngår i skattepliktig inntektserverv, ikke kan avskrives. Bakgrunnen for regelen er at verdiforringelsen for boliger anses som liten ved forsvarlig vedlikehold. Kostnader til vedlikehold av bolig i næringsvirksomhet er på sin side fradragsberettiget når inntekt fra bygningen er skattepliktig.

Avskrivningssatsene bør tilsvare det økonomiske verdifallet på realkapitalen, og det er viktig for at riktig overskudd skal komme til beskatning. Avskrivninger som er høyere enn økonomisk verdifall, bidrar til å vri investeringene mot mindre lønnsomme prosjekter og virker negativt på økonomiens samlede vekstevne og konkurransekraft.

I regjeringserklæringen har vi varslet en gjennomgang og forbedring av de skattemessige avskrivningsreglene for å gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig. Regjeringen ba derfor utvalget som har vurdert selskapsskatten, om å gjennomgå avskrivningsreglene for å sikre et bedre samsvar mellom avskrivningsreglene og økonomisk verdifall. Utvalget mente at flere avskrivningssatser i det norske saldossystemet er satt for høyt sammenlignet med økonomisk verdifall, og derfor bør settes ned.

Spørsmålet om avskrivning for boliger og øvrige deler av avskrivningssystemet vil bli vurdert i den kommende stortingsmeldingen om oppfølging av Skatteutvalget. Utgangspunktet for gjennomgangen bør som nevnt være at de skattemessige avskrivningene skal gjenspeile det økonomiske verdifallet. Når man skal ivareta boligpolitiske mål, er det også en lang rekke andre virkemidler som kan være enda bedre egnet. Det å gjøre det enklere å oppføre boliger samt å lempe på krav er eksempler på slike virkemidler. Regjeringen vil følge opp med ytterligere tiltak i den boligpolitiske strategien vi har varslet før sommeren. Målet er å gjøre det lettere og rimeligere å bygge nye boliger gjennom tiltak fra ulike departementer.

Jan Bøhler (A) [11:46:09]: Jeg takker for et interessant svar.

I ulike møter jeg har hatt med interessenter som Leieboerforeningen, Norske Boligbyggelag, NBBL, Selvaag, som er utbyggere selvsagt, og andre, er det pekt på at man har problemer med å få investeringer når det gjelder å bygge utleieboliger. Regjeringen sier i sin nasjonale strategi for boligsosialt arbeid at nyere forskning har vist at barnefamilier flytter mye rundt i det private leiemarkedet og årsaken til hyppige flyttinger ser ut til å handle om at boligene er av dårlig kvalitet, og at leieforholdene er uforutsigbare.

Det jeg gjerne vil spørre finansministeren om, er om hun ser behovet for å få stimulert til flere seriøse utleieboligprosjekter som kan sikre bedre bomiljø og bedre boforhold for dem som har behov for utleieboliger i Norge, og om vi har behov for bedre virkemidler.

Statsråd Siv Jensen [11:47:18]: Det er mange utfordringer i dagens boligmarked når det gjelder både leie og eie. Det er en prisutvikling som er utfordrende ikke minst for dem som ønsker å komme inn i boligmarkedet på kjøpersiden, og det er fortsatt behov for å gjøre mer for å legge til rette for utleiemarkedet. Det er nettopp derfor at regjeringen har varslet en egen boligpolitisk strategi før sommeren, hvor man kan gå gjennom bredden av både utfordringer og tiltak, virkemidler, som kan bidra til å rette opp i de ubalansene som vi nå ser, men dette er sammensatt og komplisert.

Så tror jeg vi skal være forsiktig med å påstå at hele det private utleiemarkedet har utfordrende sider. Det er veldig mye bra, og det er veldig mange som gjør dette på en ordentlig og skikkelig måte, men det er behov for forbedringer, og det vil regjeringen legge til rette for.

Jan Böhler (A) [11:48:20]: Nå påsto ikke jeg det, da jeg refererte til regjeringens egen sosiale boligstrategi. Det jeg leste opp, var fra NOVA-forskere som var gjengitt der også.

Det som jeg er ute etter, er det statsråden var inne på når det gjelder verdifall, og refererte til at verdifallet anses som lite i boligprosjekter kontra f.eks. næringsprosjekter.

I høringsuttalelsen til Scheel-utvalget fra NBBL bl.a. sier NBBL at de mener at det åpenbart skjer en vridning i retning av investeringer i næringseiendom, kontor, lager, hotell osv., kontra den typen næringsvirksomhet som er utleieprosjekter fordi man har avskrivningsregler innenfor næringseiendom, men ikke på utleieboliger. Det verdifallet som er særegent, verdiforlengelsen som skulle være forskjellig der, imøtegås av dem som opererer på det feltet, så jeg vil be statsråden om å gå inn i dette når man skal jobbe med Scheel-utvalget i neste omgang.

Statsråd Siv Jensen [11:49:33]: Som jeg sa i mitt første svar, gjør vi nettopp det. Vi har varslet en bred gjennomgang av de skattemessige avskrivningsreglene, og det er nettopp derfor vi ba Scheel-utvalget om å se mer eksplisitt på det. Vi forsterket altså det som ikke lå fra den forrige regjeringen nettopp fordi dette er en problemstilling som det er verdt å se gjennom, og det vil vi, som jeg sa, komme tilbake til når vi legger

frem stortingsmeldingen om oppfølgingen av Skatteutvalget.

Så er det selvfølgelig sånn at det er interessant å se på de ulike høringsinnspillene som kommer på dette området, men det er bredt, det er sammensatt, og det er ekstremt kompliserte spørsmål. Det handler jo først og fremst om hvordan vi skal utforme fremtidens skattesystem for å styrke konkurransekraften for Norge, men parallelt med det jobber regjeringen med sin boligpolitiske strategi, og det handler om å møte utfordringene knyttet til ubalansene vi nå har i boligmarkedet, som det er viktig at vi klarer å ha god balanse i.

Presidenten: Vi går videre til neste spørsmål, fra representanten Rasmus Hansson til statsråd Jan Tore Sanner.

Statsråd Sanner er 50 år i dag – vi gratulerer med dagen!

Spørsmål 4

Rasmus Hansson (MDG) [11:50:55]: Det er jo en ære å få gi et spørsmål i gave til statsråden på den store dagen. Spørsmålet lyder:

«Flere kjøpesentre skaper mer privatbilisme og forbruk, på tvers av Stortingets mål i klima- og transportpolitikken. Likevel etableres nye, store kjøpesentre mange steder i Norge, og fylkesmennene har fått beskjed fra regjeringen om å gjøre færrest mulige innsigelser. I tillegg er regjeringen tilhenger av søndagsåpne butikker, som vil skape store utfordringer for mange småbutikker.

Vil regjeringen begrense utbyggingen av store kjøpesentre, og hva er statsrådens plan for god by- og tettstedsutvikling?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:51:53]: La meg først takke for hyggelige ord.

Jeg vil også takke representanten Hansson for spørsmålet. Vi er begge opptatt av at våre byer og tettsteder skal være attraktive, konkurransedyktige og bærekraftige. Jeg mener dette i hovedsak er et lokalpolitisk ansvar og har tillit til at kommuner, private aktører og innbyggere i fellesskap vil velge de beste løsningene. De statlige virkemidlene skal underbygge og forsterke en positiv utvikling i byene.

Regjeringens politikk for byer og tettsteder er bl.a. forankret i de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, som ble vedtatt i september 2014. Retningslinjene gir et godt grunnlag for en bærekraftig utvikling i byene. Bymiljøavtalene og byutviklingsavtalene vil også legge til rette for økt utbygging av kollektivtransport og fortetting rundt kollektivknutepunkt.

Den rikspolitiske bestemmelsen for kjøpesentre, som ble vedtatt i juli 2008, gjelder fortsatt. Mitt departement er i ferd med å avslutte en bred evaluering av den nevnte kjøpesenterbestemmelsen. Den har bl.a. dokumentert at den totale transportmengden påvirkes i mindre grad av hvor handelen lokaliseres. Dette skyldes bl.a. at det er relativt lik reiseavstand til henholdsvis sentrum og ekster-

ne handleområder fra der folk bor. Avstandene er relativt korte, og handel knyttes gjerne til andre reiser.

Evalueringen har også vist oss at antallet kjøpesentre har vært ganske stabilt i Norge siden 2006 – ca. 400. Imidlertid skjer det utvidelser og fornyelser av de eksisterende kjøpesentrene. Den store veksten av handel utenfor byene skjer gjennom etablering av nye konsepter som ofte omtales som big-box eller outlets.

Til sist må det også nevnes fra denne evalueringen, der både kommuner, næringsdrivende, fylkeskommuner og fylkesmenn er forespurt, at det er et sterkt ønske om en nasjonal politikk også i fremtiden. Den må imidlertid ikke rettes bare mot handel, men være helhetlig og fange opp lokalisering av både handel, service, bolig og arbeidsplasser.

Regjeringen ønsker raskere planprosesser bl.a. gjennom færre innsigelser. Samtidig må den nasjonale by- og tettstedpolitikken følges opp. Dette mener jeg vi oppnår ved å være tydelige i formidlingen av nasjonal politikk til kommuner, fylkeskommuner og private initiativtagere tidlig i prosessen. Dette har jeg bedt fylkesmennene om å legge vekt på.

Når det gjelder søndagsåpne butikker, er spørsmålet nå sendt på høring med høringsfrist 30. juni. Gjennom den høringen vil helt sikkert de ulike perspektivene bli godt belyst.

Rasmus Hansson (MDG) [11:55:02]: Jeg takker for svaret, og er glad for bekreftelsen på at retningslinjene for kjøpesentre opprettholdes.

Jeg var nylig med på en frokostdebatt hos Virke om søndagsåpne butikker, og der ble det lagt fram en undersøkelse som viser at kostnadene ved å holde butikker søndagsåpne i Norge vil være anslagsvis i størrelsesorden 9 mrd. kr, og at disse kostnadene vil måtte hentes inn igjen gjennom konkurransefortrinn som vil ha som direkte effekt at småbutikker i bysentra og tettstedsentra vil tape konkurransen med kjøpesentrene. Dette ble sterkt bekreftet fra en representant fra dansk handelsstand, som har erfaring med dette. Spørsmålet er da: Hva vil statsråden konkret gjøre for å hindre at effekten av et så konkret forslag som søndagsåpne butikker blir butikkdød i byer og tettsteder, utenom kjøpesentrene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:56:03]: Som jeg viste til, er nå forslaget ute på høring, og det er ulike forslag som da vil bli belyst, også et forslag som Venstre har vært talsmann for. Jeg er helt sikker på at Virke og andre som også har interesser i dette spørsmålet, vil synliggjøre både konsekvenser og hvilke muligheter som kan foreligge dersom man velger å åpne for mer søndagshandel.

Det jeg har lyst til å understreke, er at ansvaret for å skape attraktive bysentra mener jeg må foreligge i byene. Når jeg reiser rundt og besøker bypolitikere fra ulike partier, snakker med administrasjonen i forskjellige byer, opplever jeg at det er stor interesse og mye kompetanse med tanke på hvordan de kan utvikle sine byer og sine bysentra. Da mener jeg at de retningslinjene og det arbeidet vi gjør, må bygge opp under den positive utviklingen

som vi ser, slik at man kan bli forsterket i en miljøriktig retning.

Rasmus Hansson (MDG) [11:57:10]: Jeg hørte så nøyte etter at jeg glemte oppfølgingsspørsmålet mitt.

Vi har altså en forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre, som stadfester at kjøpesentre og større handelsvirksomheter bare skal etableres i samsvar med godkjente regionale planer. Har ikke statsråden noen andre konkrete virkemidler for å følge opp dette enn å overlate ansvaret til kommunalt og regionalt nivå?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:57:46]: Svaret på det spørsmålet er jo – eller ja. Jeg har fått på plass det mest kraftfulle virkemidlet, nemlig de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, som vi fastsatte i september 2014. De retningslinjene er kanskje det viktigste virkemidlet vi har for å skape mer miljøriktig utvikling i de store byene våre. Det var et virkemiddel som gjelder retningslinjer, som vår regjering fikk på plass, og som har fått bred anerkjennelse fra mange ulike miljøer, også fra miljøorganisasjoner. Det er det viktigste virkemidlet for å bygge opp under den positive utviklingen, hvor vi også ser at byene selv tar et ansvar.

Så har jeg lyst til å vise til den evalueringen vi nå gjør av de rikspolitiske retningslinjene. Dette må være kunnskapsbasert, og vi gjennomfører nå en evaluering. Der peker de ulike aktørene på at man ikke bare kan se på handel, man er nødt til å se på helheten – og det er nettopp det vi gjør.

Spørsmål 5

Abid Q. Raja (V) [11:59:04]: «Venstre og regjeringen er enige om at vi trenger et grønt skifte, og det er enighet på Stortinget om en ambisiøs klimapolitikk. Vi har 15 år på oss for å nå dette målet i 2030. Alle sektorene må bidra for at vi skal nå målet, og noen må bidra mer enn andre.

Hvor stor andel av utslippsreduksjonen vil regjeringen legge opp til at transportsektoren skal ta, og hva vil være de mest effektive tiltakene?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:59:35]: Jeg er glad for den konstruktive og aktive tilnærmingen som Venstre tar i dette spørsmålet. Her har vi mye felles ved at vi ønsker å være løsningsorienterte og få gode resultater.

Regjeringen har nylig lagt fram en klimamelding som Stortinget har stilt seg bak. Som det framgår av meldingen, vil Norge gå i dialog med EU om å inngå en avtale om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsene sammen med EU og et klimamål på minst 40 pst. i 2030 sammenlignet med 1990-nivå. EU har fastsatt et mål på minst 40 pst. reduksjon i EUs egne utslipp av klimagasser sammenlignet med 1990. Utslippsmålet skal gjennomføres ved 43 pst. reduksjon i kvotepliktig sektor og 30 pst. reduksjon i ikke-kvotepliktig sektor sammenlignet med 2005-nivå. Norge vil også bidra til utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor ved at det fastsettes et nasjonalt utslippsmål for ikke-

kvotepiktig sektor på linje med sammenlignbare EU-land. Det endelige målet vil bli gjenstand for forhandlinger med EU, og det er derfor for tidlig å si om det blir et eget mål for transportsektoren.

Selv om det ikke foreligger et eget utslippsmål for transportsektoren, har en rekke virkemidler og tiltak allerede kommet på plass, bl.a. i statsbudsjettet for 2015, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Regjeringen satser sterkt på jernbane. Sviktende infrastruktur er en av hovedutfordringene for jernbanen, og vi reduserer i 2015 vedlikeholdsetterslepet på jernbane for første gang på lang tid. Det er et etterslep som doblet seg under forrige regjering. Dette vil kunne bidra til økt driftsstabilitet og bidra til å flytte gods fra vei til jernbane. For første gang siden 2008 ser vi nå at containertransport på tog øker. Dette er gledelig, men vi må fortsette arbeidet for å gjøre godstransport med jernbane mer konkurransedyktig.

Denne satsingen kommer vi derfor til å fortsette med, og togtilbudet forbedres gjennom økt kapasitet på flere strekninger samt flere rushtidsavganger i intercitytrafikken. Dette vil bidra til at flere benytter tog, fordi det blir mer attraktivt enn å kjøre bil.

I byområdene er det gode muligheter for å få folk over fra personbil til kollektiv, sykkel og gange uten at det går ut over mobiliteten. For å legge til rette for kollektiv, sykkel og gange må areal- og transportpolitikken ses i sammenheng.

Bymiljøavtalene – og vi sendte i går ut pressemelding om at vi nå begynner forhandlinger med Oslo og Akershus – vil spille en viktig rolle med å legge til rette for attraktive alternativer til privatbilen, nettopp gjennom å sørge for tettere kobling mellom areal- og transportpolitikk. Staten kan i bymiljøavtalene forplikte seg til å bidra med 50 pst. investeringer i de største kollektivprosjektene i de største byene. I retur må byene bygge tettere rundt kollektivknutepunktene.

I tillegg har vi gjort flere endringer på avgifter på bil, som gjør at elbiler opprettholdes med fordeler og lade- og hybridbiler framstår som mer gunstige.

Vi har satt i gang arbeid med å få mer miljøvennlige løsninger på ferjeanbudene. I arbeidet mot Nasjonal transportplan som skal framlegges i 2016–2017, vil dette være gjennomgripende for måten vi jobber på.

Abid Q. Raja (V) [12:02:46]: Jeg vil takke statsråden for godt svar og ikke minst for godt samarbeid, og vi ser fram til at vi sammen skal bidra til at utslippene på transportsektoren skal fortsette å dale, slik våre budsjetter har lagt til rette for.

For å nå målet, imidlertid, om 40 pst. reduksjon i utslippene innen 2030 må investeringene starte nå. Jeg lurer på: Hvilke investeringer mener samferdselsministeren er de aller viktigste for å nå målet om 40 pst. reduksjon innen 2030?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:03:22]: Jeg synes det er veldig mange investeringer som en må gjøre på en gang.

Det handler om å legge til rette for at en spesielt rundt de store befolkningssentrene finner det mer attraktivt å reise kollektivt. Det handler om å bygge ut jernbaneinfrastruktur. Det handler også om å gjøre det lettere for buss å komme fram, så en får redusert reisetid og økt komfort. Så må vi sørge for at det også investeres i materiell, så vi får økt frekvens. Frekvens og reisetid er nok noen av suksesskriteriene hvis en skal få folk til å ønske å velge vekk bilen og velge kollektivt i stedet. Det ser vi suksessestegn på mange steder.

I det ligger det også at en på lange distanser må sørge for at jernbanen er et godt alternativ. En må sørge for at når en velger bil eller fly, har det nullutslippsteknologi i seg. Spesielt på veisiden ser vi at Norge er et foregangsland. Så handler det om å sørge for at næringslivets transportbehov i større grad skjer gjennom – som sagt – kollektive løsninger, gjennom godstransport på sjø og på jernbane. Da må en investere i den typen infrastruktur.

Abid Q. Raja (V) [12:04:30]: Jeg er veldig glad for at samferdselsministeren tror på menneskeskapte klimaendringer. Men selv om han ikke skulle tro på det, er det vel forbi enhver rimelig tvil, så å si 100 pst. sikkert, at lokal forurensning er til plage for mennesker og kan skape store astmaproblemer og også kan føre med seg andre typer lidelser. For å få ned utslippene og redusere dette må det være et samspill mellom staten og de største byene, om både klimagassutslippene og de lokale utslippene. Da lurer jeg på: Hvilke tiltak mener samferdselsministeren det er aktuelt å samarbeide om? Og hvordan tenker statsråden å tilrettelegge best mulig for dette samspillet, slik at vi får redusert både klimagassutslippene og de lokale utslippene uavhengig av om man tror at klimaendringene er menneskeskapt eller ikke?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:05:26]: La meg først adressere debatten om klimaendringer: Ja, det skjer klimaendringer, det har alltid skjedd, og det vil alltid skje. Og så vil diskusjonen være hvor mye menneskets aktivitet er pådriver for det. Uavhengig av om det er 10 eller 90 pst., vet vi at det gjerne kan være det som gjør en forskjell. Derfor skal vi bidra til å redusere utslipp. Det mener Fremskrittspartiet, det mener regjeringen, og det mener stortingsflertallet.

Så er det utvilsomt at det er veldig mye å hente på å redusere lokale utslipp. Spesielt NO_x og partikkelutslipp og den type ting mener jeg vil være egentlig det viktigste argumentet for å satse videre på elbiler. Så lenge elforsyningen i Europa kommer med stor grad av kull, vil det alltid være CO₂-utslipp også basert på el, men man flytter utslippene vekk fra der folk bor, til områder der man lettere kan håndtere og rense utslippene.

Derfor ser jeg ingen motstrid mellom det å være miljøvennlig og klimavennlig og det å være energieffektivtvennlig. Og så må vi i fellesskap sørge for at de transportmidlene som brukes, har lavutslipps- og nullutslippsteknologi uavhengig av om de går på skinner eller på gummihjul.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ketil Kjenseth til utenriksministeren, besvares av klima- og miljøministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Ketil Kjenseth (V) [12:06:56]: «De globale klimautfordringene er store, og mange av verdens fattigste er de som rammes hardest av klimaendringene. OECD har anbefalt at det utarbeides en strategi for norsk utviklingspolitikk framover. Hele verden er avhengig av et grønt skifte, og at økonomisk vekst må være grønn vekst.

Legger regjeringa opp til å utarbeide en slik strategi, hvor både klima og fattigdomsbekjempelse er rammen for innsatsen?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:07:24]: Klimaendringer og fattigdomsbekjempelse er to sentrale utfordringer verden står overfor i årene framover. Skal vi klare å overvinne begge, må vi finne løsninger som gjør det mulig å kombinere økonomisk vekst med utslippsreduksjoner. Det arbeidet støtter regjeringen opp om internasjonalt. I evalueringen av norsk utviklingspolitikk i 2013 fikk Norge ros for å føre en langsiktig, aktiv og utviklingsfremmende politikk som bidrar til globale utviklingsspørsmål, som klima og miljø, samtidig som den har et klart fokus på fattigdomsbekjempelse.

Det viktigste virkemiddelet i landenes fattigdomsbekjempelse er økonomisk vekst. Regjeringens satsing på privat sektor er en strategisk dreining av utviklingspolitikken fokus. Den kommende stortingsmeldingen om næringsutvikling vil gi form og innhold til den satsingen. I strategien for regjeringens klima- og skogsatsing har involvering av privat sektor fått økt vekt. Vi ser nå en rekke positive signaler, ikke minst når det gjelder bærekraftig produksjon av palmeolje. Dette er et eksempel på hvordan vi strategisk arbeider for å redusere fattigdom gjennom bærekraftig vekst.

Regjeringen redegjorde nærmere om innretningen av Norges internasjonale klimainnsats i fjorårets reviderte nasjonalbudsjett. Årets budsjett har fått en enda tydeligere klimaprofil, bl.a. gjennom satsingen på klimafinansiering over bistandsbudsjettet. Norfunds satsing på fornybar energi er styrket. Statkraft vil bli tilført 10 mrd. kr i egenkapital de kommende årene, noe som betyr at de vil få større muligheter til å investere i fornybar energi internasjonalt. Vi har nå også signert avtalen om bidrag på 1,6 mrd. kr til Det grønne klimafondet. Og sist, men ikke minst: Vi skal bruke minst 3 mrd. kr årlig på regjeringens klima- og skogsatsing fram til 2020. Klima- og skogsatsingen gir både utslippskutt og fattigdomsreduksjoner. Den strategiske innretningen av arbeidet med fattigdomsbekjempelse og økonomisk vekst innenfor den globale klima- og miljørammen er således godt på plass.

Bærekraftsmålene som skal vedtas på FN-toppmøtet i september, vil også bidra til retning og rammeverk for norsk utviklingspolitikk fram mot 2030. Bærekraftagendaen post-2015 skal bidra til å styrke sammenhengene mellom miljømessig, sosial og økonomisk utvikling, så vel

som menneskerettigheter og godt styresett. I den forbindelse vil regjeringen styrke arbeidet med å integrere klima i andre prioriterte områder i utenrikspolitikken.

Ketil Kjenseth (V) [12:10:24]: Jeg takker for et grundig svar. Jeg hørte nok ikke at vi skal utarbeide en strategi for norsk utviklingspolitikk, men det er store penger som ligger i potten, og det er langsiktig arbeid. Jeg er glad for å høre det.

For å gå til et veldig aktuelt land, Nepal: Det er riktig nok ikke en klimakrise de er rammet av akkurat nå – med det store jordskjelvet – men dette er jo et land som Norge har samarbeidet med over lang tid, og de siste fem årene bidratt med 1,5 mrd. kr til utviklingsarbeid, og ren energi er et av de fem satsingsområdene. Nå trengs det jo en stor gjenoppbygging, men der har Norge vært med på en satsing på bl.a. biogassanlegg, og Statkraft bidrar i utbyggingen av mikrokraftverk, og det er jo ved hjelp av norsk kompetanse. Men jeg er også nysgjerrig på om statsråden ser noen mulighet for å ta noe lærdom tilbake, fra Nepal til Norge – jeg vet at statsråden har vært på besøk hos IVAR IKS og sett biogassanlegget i bruk der. Ser hun noen overføringsverdi tilbake til norsk samfunn – og utfordringer?

Statsråd Tine Sundtoft [12:11:42]: Det er forskjell på det å utarbeide en ny strategi, som jeg prøvde å si i mitt svar, eller strategisk bruk av de midlene som vi har til rådighet til dette, og på det at vi nå gir Statkraft tilførsel av ny egenkapital, også for å kunne bruke i andre land. Og det er jo alltid muligheter for å lære av andre. Det er jo det som er den globale utfordringen innenfor klima, hva vi kan gjøre på fornybar energi gjennom vår kompetanse, vår kapital, det å utøve dette i de landene – men da også for å kunne få kompetanse med hjem igjen.

Ketil Kjenseth (V) [12:12:44]: Et viktig bidrag til økonomisk vekst er jo næringsinvesteringer, og fra norsk side ønsker vi økte investeringer i fattige land og i middelinntektsland. Nå har vi så vidt vært innom Nepal, og statsråden har jo nevnt noen strategiske investeringer. Ser statsråden noen nye områder hvor en tenker å gå inn med økonomiske investeringer for å bidra til både klimareduksjoner og fattigdomsbekjempelse?

Statsråd Tine Sundtoft [12:13:22]: Hovedvekten av den norske satsingen på tiltak – i tillegg til selve klimaforhandlingene – ligger jo på skogbevaring, tilgang til ren energi, utfasing av fossile subsidier, kortlevede klimafurensere, rene kokeovner og klimatilpasning, på sistnevnte område særlig gjennom satsingen på mat- og ernæringsikkerhet. Det går på vær- og klimatjenester, det går på landbruksforskning, det går på forebygging av naturkatastrofer og bevaring av naturmangfold, og når vi nå også har gitt 1,6 mrd. kr til Det grønne klimafondet, er det viktig at vi jobber langs de temaene, med de landene som vi har samarbeid med, der vi også ser at landene selv er interessert i å ta i bruk ny kompetanse, og der vi også kan hjelpe til med norsk kompetanse og ikke minst med norsk kapital. Denne utfordringen er global.

Spørsmål 7

Ola Elvestuen (V) [12:14:42]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål:

«I regjeringens strategi for grønn konkurransekraft står det at framtidens næringer er grønne, smarte og nyskapende. Samtidig tillater regjeringen gruvedeponi i Førdefjorden. Førdefjorden er en av Vestlandets reneste fjorder, og er leveområde for mange fiskeslag som står på den norske rødlista over trua arter. Framtidens næringer som fiskeri, turisme og oppdrett har alle vært kritiske til prosjektet.

Hvorfor mener statsråden det er grønt, smart og nyskapende å tillate gruvedumping i Førdefjorden?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:15:17]: La meg innledningsvis slå fast at det er bred politisk enighet om å legge til rette for en lønnsom og vekstkraftig mineralnæring i Norge. Som kjent vedtok Stortinget en ny helhetlig minerallov i 2009, og den rød-grønne regjeringen la fram en egen mineralstrategi i 2013. Videreutvikling av mineralnæringen er en del av denne regjeringens arbeid for å skaffe Norge flere bein å stå på og for å skape de arbeidsplassene som skal finansiere framtidens velferd.

Både Naustdal og Askvoll kommuner i Sogn og Fjordane har ønsket å utnytte mineralforekomstene i Engebøfjellet og vedtok reguleringsplan for virksomheten i 2011. Saken om gruvevirksomhet i Engebøfjellet har etter det vært gjennom grundige utredninger for å skaffe ytterligere kunnskap, særlig rundt virkningene av å etablere et sjødeponi i Førdefjorden.

Viktige virkninger av det planlagte sjødeponiet ble belyst gjennom de tilleggsutredningene som ble gjennomført etter anmodning fra det daværende Miljøverndepartementet. Jeg vil særlig peke på at usikkerheten knyttet til spredningen av partikler ble vesentlig redusert, og risikoen for spredning ble vurdert som lav. Dette har vært viktig for vurderingen av at sjødeponiet ikke vil ha negativ påvirkning på det marine naturmangfoldet utenfor deponiområdet.

Jeg vil også trekke fram Miljødirektoratets faglige vurderinger av virkningene for fiskearter som er karakterisert som truet, og som kan ha sine leve- og gyteområder i deponiområdet. Det er vurdert at dette er arter som finnes i fjordene langs kysten, og hvor fiskeribegrensninger vil være det viktigste tiltaket for å sikre at forvaltningsmålene for disse artene nås. Når det gjelder kjemikalier som tillates brukt for å binde partiklene sammen, inneholder disse ikke prioriterte miljøgifter, og de er vurdert ikke å ha negative virkninger av betydning. Det har aldri vært tillatt mineralvirksomhet med sjødeponi på så strenge vilkår som i Engebøfjellet. Overvåkingen vil være omfattende, og Miljødirektoratet vil følge nøye med bl.a. i samarbeid med Mattilsynet.

Det er ikke miljøfaglig grunnlag for å fastslå at landdeponi er bedre enn sjødeponi. Ulike alternativer må vurderes konkret i den enkelte sak. I Engebøfjellet er det vurdert flere alternativer til sjødeponi, men ingen av alternativene på land vurderes å være miljømessig bedre enn sjødeponi

av Miljødirektoratet. Jeg har lagt Miljødirektoratets råd til grunn i min avgjørelse.

Avslutningsvis må jeg understreke at all gruvevirksomhet har konsekvenser for naturen. Men også i den grønne økonomien har vi behov for mineraler. Spørsmålet blir til syvende og sist om vi er komfortable med at mineralene vi bruker i hverdagen, kommer fra land som har lave miljøkrav og dårlige arbeidsforhold. Jeg mener vi må si nei til dette og heller legge til rette for en miljømessig forsvarlig utvinning i Norge, der vi stiller strenge krav til virksomheten.

Ola Elvestuen (V) [12:18:27]: Her var det flere ting. Det ene spørsmålet er om det ikke er alternativer på land, og så er vel spørsmålet egentlig om det er økonomi i prosjektet som innebærer at man bør gi en tillatelse. Men la meg heller spørre: Her er det snakk om at innenfor det tillatte deponiområdet er det 3 km² der man vil endre topografien i fjorden med en oppfylling med 150 meter, i en fjord hvor det er liv fra bunn til topp, slik det er i dag. Det vil helt opplagt føre til endringer permanent for det livet som er i fjorden. Prosjektet har også vakt internasjonal oppmerksomhet. Da blir mitt spørsmål: Er statsråden bekymret for at den oppmerksomheten kan føre til en negativ utvikling og et negativt omdømme for de oppdrettsanleggene, det fiskeriet og den turismen som er i Førdefjorden og i områdene omkring?

Statsråd Tine Sundtoft [12:19:29]: Det er riktig det representanten Elvestuen sier, at selve deponiområdet er på 3 km². Det utgjør ca. 5 pst. av Førdefjorden, og hvor en da deponerer disse massene fra ned til 350 meter opp til rundt 150 meter. Så viser kunnskap at når deponiperioden er over, vil det ta fem–ti år før det dannes ny bunnfauna på deponiområdet. Når det gjelder bekymring for sjømatnæringen, er det jo derfor vi har stilt de strengeste miljøkravene noensinne til et sjødeponi. Vi skal overvåke dette, også med hensyn til sjømattryggheten, og både Miljødirektoratet og Mattilsynet vil følge dette opp.

Ola Elvestuen (V) [12:20:37]: Det gjentas igjen at vi har de strengeste kravene for sjødeponier, men sannheten er jo at det er nesten ingen land som i det hele tatt tillater sjødeponier for gruveavfall. Om jeg har de korrekte opplysningene, er det vel tre eller fire per i dag som gjør det. Det er Papua Ny-Guinea, det er Tyrkia, det er Indonesia, og på Filippinene er det også prosesser som er på gang. Det er ingen som tillater denne typen deponier med slam og kjemikalier så nær land som det vi gjør i Norge. I stedet for å påpeke at vi har de strengeste kravene, er det ikke heller i realiteten sann at vi bør følge resten av verden, og vurdere å avslutte i det hele tatt det å tillate sjødeponier med gruveavfall?

Statsråd Tine Sundtoft [12:21:32]: Spørsmålet kan fort koke ned til ja eller nei til gruvedrift. Det er ikke miljøfaglige vurderinger som sier at landdeponi er noe bedre enn sjødeponi, og det må jo også sies at det er ikke så mange andre land som har den topografien som Norge har,

med et høyt fjell liggende tett på en dyp fjord, og i det fjellet har vi et mineral som verden trenger. Så brukes det også kjemikalier her for å få gruvemassen ned i selve deponiet på den mest hensiktsmessige måten. Det er stilt krav om at det er kjemikalier uten miljøgifter, vi stiller strenge krav til sjømattrygghet, og det skal også overvåkes underveis. Så jeg tror at andre land kan se litt på hvordan vi her stiller veldig strenge miljøkrav.

Spørsmål 8

Siv Elin Hansen (SV) [12:23:08]: «For å verne de viktigste laksebestandene har Stortinget vedtatt et særskilt beskyttelsesregime innenfor 52 laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder. Målet er at villaksene for villaksen og laksebestandene som inngår i ordningen, skal styrkes og beskyttes mot inngrep og aktiviteter.

Hvordan arbeider statsråden for å beskytte laksefjordene, og hvordan vil statsråden styrke villaksbestandens vilkår i møte med industri og andre aktiviteter i de nærliggende kyst- og fjordområdene?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:23:42]: Vi har et internasjonalt ansvar for den atlantiske laksen, og jeg vil fortsatt legge stor vekt på å redusere de viktigste negative påvirkningene på villaks. Jeg vil bl.a. regulere fisket strengt, bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris og fortsette å kalke forsurede laksevassdrag.

Når det gjelder påvirkningene fra fiskeoppdrett, har jeg tett dialog med fiskeriministeren. Den 20. mars i år la regjeringen fram en melding til Stortinget om forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett. I meldingen framgår det at regjeringen vil benytte miljømessig bærekraft som den viktigste forutsetningen for å regulere videre vekst i oppdrettsnæringen.

Ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder er nedfelt i lakse- og innlandsfiskloven, § 7 a. Der framgår følgende:

«Når det treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan påvirke laksens levevilkår, skal de særskilte hensyn som følger av Stortingets vedtak om nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder legges til grunn. I disse områdene skal laksen sikres en særlig beskyttelse mot skadelige inngrep.»

Denne bestemmelsen i lakse- og innlandsfiskloven danner et viktig grunnlag for mitt arbeid med å redusere negative påvirkninger på villaksen. Når det tas stilling til om det skal gis tillatelse etter forurensningsloven til industrivirksomhet, må det vurderes om virksomheten vil kunne være til skade for laksen. Bestemmelsen er også viktig for andre ansvarlige myndigheter, i første rekke fiskeriforvaltningen og vassdragsforvaltningen.

Siv Elin Hansen (SV) [12:25:41]: Takk for svaret fra statsråden.

Elisabeth Aspaker sier i et svar angående sjødeponi 5. mars i fjor at «føre-var-prinsippet er uhyre viktig» for regjeringen. Det vil være naturlig å se dette føre-var-prin-

sippet i sammenheng med målsettingene knyttet til EUs vanndirektiv, som Stortinget har besluttet å ta inn i lovgivningen. Vanndirektivets mål er å beskytte og om nødvendig forbedre miljøtilstanden i alle elver, innsjøer, grunnvann og kystnære områder. Forurensning skal fjernes, og andre tiltak skal settes inn der det trengs for å styrke miljøtilstanden gjennom målrettede tiltak. Dette er viktige elementer også i den videre forvaltningen omkring våre nasjonale laksefjorder.

Deler klima- og miljøministeren fiskeriministerens synspunkt på føre-var-prinsippets plassering og rolle i politikken? Og på hvilken måte arbeider statsråden for å sikre at et slikt føre-var-prinsipp blir ivarettatt i arbeidet med å imøtekomme målsettingene i EUs vanndirektiv og i arbeidet med å forvalte villaksbestandene?

Statsråd Tine Sundtoft [12:26:44]: Det er viktig for regjeringen å hensynta både EUs vanndirektiv, og hva vi har forpliktet oss til gjennom Londonkonvensjonen. Hvis man tenker på den saken som vi har hatt mye diskusjon om i Stortinget i dag, Førdefjorden, er det nettopp derfor denne saken har tatt lang tid. Det har vært mange utredninger, og det er nettopp for å få svar på mange spørsmål, for å få mer kunnskap, for å sjekke ut om saken er i henhold til også EUs vanndirektiv. Og vi har også vært opptatt av å stille så strenge krav at vi kan ivareta sjømattryggheten.

Siv Elin Hansen (SV) [12:27:38]: Representantene Bård Vegar Solhjell og Ola Elvestuen har levert et representantforslag der de ber om at det etableres en praksis om at saker som omhandler store gruveutbygginger der vesentlige interesser står mot hverandre, skal legges fram for Stortinget til endelig avgjørelse. Samtidig er det et viktig spørsmål knyttet til fjorddeponi som går på om Norge fortsatt skal være et av få land i verden som tillater slik aktivitet, eller om vi skal følge den praksis som de fleste andre land som vi ellers liker å sammenligne oss med, har på dette feltet. Dette gjør at debatten i Stortinget om fjorddeponi og gruvevirksomhet er av stor viktighet for saken i Førdefjorden og Repparfjorden, men også framtidige saker av lignende art. Nå er jo saken i Førdefjorden avgjort allerede, men Repparfjordsaken ligger ennå til behandling. Kan statsråden garantere at utslippstillatelsen til Repparfjorden ikke vil bli avgjort før etter at representantforslaget fra Solhjell og Elvestuen har vært til debatt og blitt tatt stilling til av Stortinget?

Statsråd Tine Sundtoft [12:28:41]: Som svart på et tidligere spørsmål: En ting er å sammenligne Norge med andre land, men vi har en særegen topografi i Norge. Vi har høye fjell med mineraler liggende tett på dype fjorder. Det er da det er viktig at vi går grundig inn i hver enkelt sak. Forrige regjering la fram sin mineralstrategi, hvor en var helt tydelig på at det var mulig å bruke sjødeponi, men en skulle vurdere det i hver enkelt sak.

Så er lovverket slik at det er regjeringen som fatter beslutning i disse sakene etter lang og god saksbehandling, hvor en får svar på de nødvendige spørsmål som stilles underveis. Jeg bare tar til etterretning at det var ingen som

foreslo i Stortinget da mineralloven ble vedtatt, at disse sakene skulle behandles på en annen måte.

Spørsmål 9

Pål Farstad (V) [12:30:03]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til næringsministeren:

«I næringskomiteens behandling av eierskapsmeldingen framgikk det klart at et flertall ønsker et aktivt statlig eierskap som kjennetegnes ved sterk ivaretagelse av blant annet miljø og klima.

Deler statsråden oppfatningen av at de selskapene som ligger i næringsministerens portefølje, slik som Investinor, Argentum og Innovasjon Norge, innen 2030 må bli slik at en stor andel av den risikovillige kapital som stilles til rådighet, brukes på grønn næringsvirksomhet, på grønn vekst?»

Statsråd Monica Mæland [12:30:49]: Statens direkte eierskap skal utøves profesjonelt og forutsigbart. Det er det bred politisk enighet om. Som eier forventer staten at selskapene arbeider målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar. Med samfunnsansvar menes hvordan selskapers virksomhet påvirker mennesker og samfunnet, herunder også klimaet og miljøet.

Regjeringen legger stor vekt på at selskaper med statlig eierandel ivaretar sitt samfunnsansvar på klima- og miljøområdet på en god måte. Regjeringen tok derfor i eierskapsmeldingen dette et steg videre, med tydelige forventninger til selskapene på dette området.

Regjeringen forventer at selskapene vurderer risikoen med hensyn til hvordan klimaendringer og klimapolitiske tiltak kan påvirke virksomheten, at de er i fremste rekke i arbeidet for klima og miljø i sin bransje, herunder med tiltak som kan redusere klimagassutslipp, og at de har en bevisst holdning til gevinstene ved tidlig tilpasning til nye klima- og miljøkrav. Dette er noe vi følger opp i de møter og den løpende dialog vi har med selskapene.

Det er selskapenes styre som skal vurdere hvordan forventningene fra staten som eier best kan følges opp, og at disse operasjonaliseres på en hensiktsmessig måte. Dette gjelder Argentum, Investinor, Innovasjon Norge og alle andre selskaper hvor staten er eier.

Regjeringen arbeider bredt for at norsk næringsliv kan utnytte mulighetene som ligger i økt vektlegging av klima- og miljømål i politikktutforming og i markeder. Her spiller det bedriftsrettede virkemiddelapparatet en viktig rolle. I årets budsjett ble bevilgningene til Innovasjon Norge økt, herunder 90 pst. økning i miljøteknologiordningen. Over olje- og energiministerens budsjett var det også en betydelig økning på Miljøfondet, som gir Enova større kraft til å fremme miljøvennlig omlegging av energibruk og energi-produksjon og utvikling av energi- og klimateknologi.

Som eier i Statkraft har vi også sikret Statkraft egenkapital til å gjøre viktige investeringer innenfor fornybar energi.

Som jeg sa innledningsvis, har vi klare forventninger til at selskaper med statlig eierskap håndterer klima-

og miljøutfordringene på en god måte. Samtidig må eierskapspolitikken og styrenes beslutninger balansere slike hensyn og andre hensyn. Statens samlede mål og forventninger er redegjort for i eierskapsmeldingen, som ble behandlet av Stortinget i februar.

Avslutningsvis: Det er slik at Stortinget har bedt Nærings- og fiskeridepartementet om en kartlegging av om selskapene i statens portefølje er bransjeledende på klima- og miljøområdet. Dette arbeidet er vi i ferd med å sette i gang, og vi skal også gå gjennom hvordan selskapene er utsatt for klimarisiko. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en orientering om dette arbeidet når det er igangsatt.

Pål Farstad (V) [12:33:52]: Jeg takker for svaret, som både innbefatter de selskaper som er en del av det som eierskapsmeldingen handler om, og det som er hovedfokuset mitt, nemlig selskaper som f.eks. Innovasjon Norge. Og la det da være et hovedeksempel for meg.

Venstre ønsker å styrke de ordningene som bidrar til teknologiutvikling, og som sikrer tilgang på risikovillig kapital til store, innovative grønne prosjekter. Mitt konkrete oppfølgingsspørsmål til næringsministeren blir da: Hva vil næringsministeren konkret gjøre for at virksomheter som ligger direkte under statens kontroll, i framtiden bruker flere ressurser og virkemidler målrettet mot grønn næringsvirksomhet og investering i den grønne omstillingen – og jeg tenker spesielt på Innovasjon Norge?

Statsråd Monica Mæland [12:34:54]: Det er slik at vi har eierskapsprinsipper for vår eierutøvelse. Den utøver vi gjennom eierdialogen med selskapene. Men vi gir jo også selskapene mandater og virkemidler til å ta i bruk. Vi sitter ikke i styrene, og vi tar ikke konkrete beslutninger knyttet til f.eks. gitte investeringer, men vi følger opp de mål og forventninger vi har, og de vi har uttrykt gjennom eierskapsmeldingen. Det gjelder Innovasjon Norge, og det gjelder alle andre selskaper.

Så har vi noen selskaper, f.eks. Investinor, som retter seg spesielt mot muligheter som finnes innenfor grønne investeringer. De har gjort flere slike investeringer, og det er positivt. Så dette følges opp, men den konkrete vurderingen av det konkrete prosjektet er det styrene i selskapet som gjør.

Pål Farstad (V) [12:35:49]: La meg avslutte med å spørre næringsministeren om den nye gründerplanen som hun nå skal utvikle, og som vi forhåpentligvis får et godt samarbeid om.

I Venstre er en offensiv politikk for flere gründerere og småbedrifter også en viktig del av det grønne skiftet som vi nå er i gang med i Norge. Grønne løsninger krever innovasjon og entreprenørskap og et samfunn som heier fram gründerere og dem som tenker nytt.

For Venstre er det viktig å anerkjenne og framheve også dem som driver grønt entreprenørskap i det små. Å skape en grønn arbeidsplass for seg selv og noen andre er også en del av det grønne skiftet. Så sluttspørsmålet blir da: Hvordan vil næringsministeren bidra til at det etableres flere nye grønne bedrifter?

Statsråd Monica Mæland [12:36:47]: Næringsministeren har grunnleggende tro på kloke, unge hoder, og kloke, unge hoder tenker kloke løsninger for fremtiden. Framtiden er grønn, og det grønne skiftet kommer til å være «good business», og det kommer til å være fornuftig å investere i.

Så jeg tror på mange måter at dette gir seg selv, med god hjelp, selvfølgelig, av vårt virkemiddelapparat, i den forstand at ny teknologi vil oppstå innenfor eksisterende områder, men også på nye områder, og de er nødt til å være av en helt annen karakter enn det vi ser i dag. Det vet særlig unge oppvoksende generasjoner. Derfor må vi bidra til virkemidler og god politikk for gründere, og det er hele poenget med gründerplanen.

Så har vi ikke laget en plan; den skal vi nå lage. Og den skal lages etter innspill fra både dem som vil gründe, og dem som har grünet, dem som har lyktes, og dem som ikke har lyktes, og alle som ønsker å komme med gode innspill – slik at vi kan lage en bedre politikk for å få på plass flere gründere, for det trenger vi.

Spørsmål 10

Arild Grande (A) [12:37:59]: «Barne- og familietjenesten Midtbyen i Trondheim ønsket plassering ved Aglo barne- og familiesenter for en mor og hennes barn på 6 år. De fikk avslag uten begrunnelse, selv om det var ledig kapasitet ved Aglo og venteliste hos andre. Flere kommuner i Midt-Norge rapporterer at de har blitt nektet å benytte seg av tilbudet ved Aglo i lignende situasjoner.

Har Bufetat anledning til å gi avslag på kommunenes ønske om plassering hos ideell institusjon som har ledig kapasitet, når det er venteliste ved offentlige institusjoner?»

Statsråd Solveig Horne [12:38:33]: Et godt tilbud til de yngste barna er viktig for å kunne gi tidlig hjelp og forebygge senere problemer. Vi vet at et opphold i senter for foreldre og barn kan være et godt og nødvendig tiltak for mange familier.

Denne konkrete saken som representanten Arild Grande viser til, er forelagt Bufetats region Midt-Norge. Vi har også vært i kontakt med barne- og familietjenesten i Midtbyen i Trondheim. Verken Bufetat eller barneverntjenesten Midtbyen har registrert en henvendelse som passer beskrivelsen som representanten her gir. Jeg kan derfor ikke vurdere den saken særskilt. Jeg har likevel lyst til å redegjøre for Bufetats ansvar for sentre for foreldre og barn, som også representanten viser til.

Opphold i foreldre og barn-sentre er et frivillig hjelpetiltak. Bufetat har ikke et lovpålagt ansvar for å tilby plasser for foreldre og barn, slik etaten har når det gjelder plassering på barnevernsinstitusjoner. Dette er også begrunnet med at utredning og hjelpetiltak i hovedsak er et kommunalt ansvar.

Etaten har derfor ikke ansvar for at det finnes tilstrekkelig antall plasser i foreldre og barn-sentre, og har heller ikke plikt til å bygge ut det eksisterende tilbudet av

slike sentre. Bufetats ansvar er begrenset til å godkjenne sentrene for foreldre og barn, og å fordele eksisterende heldøgns plasser i sentrene.

Det følger også av barnevernsloven § 9-4 at Bufetat skal dekke den del av kommunens utgifter til oppholdet som overstiger en fastsatt egenandel.

I Stortingets behandling av Prop. 1 S for 2012–2013 ble det vedtatt at Bufetat i liten grad skal utføre ikke-lovpålagte oppgaver. Den gjeldende ansvarsfordelingen mellom stat og kommune ble også tydeliggjort i Prop. 106 L for 2012–2013, som ble behandlet i forrige stortingsperiode.

Likevel har Bufetat et ansvar for å sikre god utnyttelse av de eksisterende statlige plassene. Innenfor de budsjettmessige rammer som Stortinget fastsetter, må de benytte de statlige plassene som allerede er etablert, før de kan kjøpe tilsvarende plasser av private aktører.

I budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre kom det 35 mill. kr i år til kjøp av plasser fra fem ideelle sentre for foreldre og barn. Det har gjort at adgangen til å kjøpe flere private plasser er blitt betydelig bedre.

Det er totalt fem ideelle sentre for foreldre og barn i Norge. Tre av disse ligger i Bufetats innkjøpsområde, og etaten skal inngå kontrakter om kjøp av plasser ved disse sentrene. I de føringene som er lagt for det, mener jeg at bruken av foreldre og barn-sentre blir økt dette året.

Jeg har også lyst til å informere om at for tiden har Aglo barne- og familiesenter fullt belegg på sine plasser.

Arild Grande (A) [12:41:27]: Jeg takker for svaret. Jeg synes det er underlig at det hevdes at det ikke har vært en sånn henvendelse all den tid en slik er tilsendt Stortinget fra nettopp Barne- og familietjenesten Midtbyen i Trondheim av en ansatt der. Det kunne det ha vært interessant å bore mer i, men uansett dreier det seg kun om en unnamanøver, for dette er ikke et enestående eksempel. Vi har hørt om mange liknende eksempler med samme utfall de siste årene.

Når en mor og hennes barn trenger hjelp, og kommunen varsles om det, så haster det. Altfor ofte ser vi at det er venteliste hos den statlige institusjonen, mens det er ledig kapasitet hos ideell aktør, og sånn som jeg oppfatter regelverket, skal man utnytte offentlig kapasitet først, men hvis det ikke er kapasitet der, skal man deretter benytte seg av ideell kapasitet. Stemmer ikke det?

Statsråd Solveig Horne [12:42:26]: Det stemmer. Jeg har lyst til å gå tilbake til det første som representanten tok opp. Da jeg fikk spørsmål fra representanten, tok jeg det på største alvor og sjekket ut om dette var tilfelle. Og da må jeg på en måte gå ut fra – når jeg har sjekket både med Midtbyen i Trondheim og med Bufetat – at de tallene og de svarene jeg får der, er korrekte.

Men jeg kan forsikre representanten om at jeg skal gå dypere inn i dette for å se om det kan være en glipp.

Så til det som gjelder senter for foreldre og barn. I forrige periode, med de rød-grønne i spissen, sa en veldig klart i behandlingen av Prop. 106 L for 2012–2013 at det statlige barnevernet skulle avslutte en del av de ikke-lovpålagte oppgavene. Senter for foreldre og barn er et kartleggings-

tilbud som er en kommunal oppgave, og det har altså vært en begynnelse på en nedbygging av dette tilbudet, som jeg stoppet i fjor før påsketider. Jeg er veldig glad for at vi nå har fått på plass ekstra midler til kjøp av plasser i sentre for foreldre og barn som skal gi et bedre tilbud til de familiene som trenger det.

Arild Grande (A) [12:43:39]: Det er positivt å høre at statsråden vil undersøke saken litt nærmere, for her er det tydeligvis masse påstander som man trenger å få gått litt grundig inn i. Vi plikter også å ta det på største alvor, all den tid Stortinget har sagt at vi skal utnytte offentlig kapasitet først, deretter ideelle aktører og så kommersielle. Og den rekkefølgen har jo vært en tydelig prioritering over flere år.

Med «ledig kapasitet» mener jeg at hvis det er venteliste hos statlig aktør, så er det ikke ledig kapasitet der, fordi for mor og barn som trenger hjelp, så haster det. Da kan vi ikke vente i tre måneder, eller seks måneder, på at det blir ledig tilbud hos statlig aktør, og da er det viktig at ideelle får muligheten til å slippe til. Jeg er jo glad for det som regjeringspartiene og samarbeidspartiene har gjort med tanke på kjøp av tilbud, men jeg håper at vi – på tvers av partigransene – kan diskutere flere muligheter for å få til en effektiv håndtering av disse svært sårbare familiene.

Statsråd Solveig Horne [12:44:38]: Det som representanten tar opp her, er korrekt. Hvis det er ventetid, så skal Bufetat kjøpe plasser fra ideelle. I dag er det slik at vi bruker halvparten private-kommersielle, og det andre er statlig utnyttelse. Det vil være feil bruk av statlige ressurser hvis vi ikke bruker den kapasiteten vi har, og det skal også være brukt.

Det som regjeringen nå jobber med, er å få på plass en strukturordning der kommunene skal få et større ansvar, både faglig og økonomisk, som igjen vil være en styrke for kommunene, der de da – hvis de bestemmer at dette tilbudet er så viktig for den familien – kan kjøpe den plassen, uansett om det er en statlig, ideell eller kommersiell aktør. Så det tror jeg også vil være en styrke.

Når det gjelder foreldre og barn-sentrene, så er det som sagt ikke en lovpålagt oppgave. Det er ikke en lovpålagt oppgave som staten skal tilby, men vi har altså stoppet en nedbygging, så det skal være på samme nivå som det var før.

Spørsmål 11

Freddy de Ruiter (A) [12:45:55]: «Helse- og omsorgstjenesteloven åpner for bruk av tvang og makt overfor mennesker med utviklingshemning. Bestemmelsen kom inn i lovverket i 1999 og hadde bl.a. som siktemål å unngå bruk av tvang om makt. Ifølge tall fra Helsetilsynet var det 178 personer som hadde vedtak om bruk av tvang og makt i 2000. I tilsynsmeldinga for 2014 rapporteres det om 1 289 personer som har vedtak om bruk av tvang og makt.

Kjenner statsråden til årsakene bak denne dramatiske økningen av mennesker som utsettes for maktbruk?»

Statsråd Bent Høie [12:46:35]: Ved utgangen av 2014 var det vedtak med virksomme tvangstiltak overfor 1 239 personer med psykisk utviklingshemning, mot 1 102 ved utgangen av 2013 – dette ifølge Statens helsetilsyn.

De vanligste tvangstiltakene er å avgrense tilgang til mat, drikke, nytelsesmidler og eiendeler. Andre vanlige tiltak er holding, utgangsalarm, tvangspoleie som for eksempel tannpuss og vask, skjerming og fotfølging.

Det er riktig at det er en dramatisk økning i registrert tvangsbruk fra 2000 og fram til i dag. Vi har imidlertid ingen holdepunkter for å anta at det har vært noen dramatisk økning i personalets bruk av tvang overfor mennesker med psykisk utviklingshemning. Økningen som representanten viser til, har først og fremst kommet som følge av en overgang fra uregistrert til registrert tvangsbruk.

Som tvang regnes ikke bare tiltak som objektivt er å regne som tvang, f.eks. innlåsing, men også tiltak som personen selv ikke ønsker, som f.eks. tannpuss og vask. Før tvangsbestemmelsene kom i 1999, ble svært mange av disse tiltakene utført som en del av omsorgen, uten at en var bevisst at dette faktisk var tvangsbruk. Lovgivningen har – sammen med stor innsats fra fylkesmennene – bevisstgjort tjenesten om hva som er tvangsbruk. Dermed har vi fått de reelle tallene fram i lyset. Revisjonen av rundskrevet fra 2004 om rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning har også bidratt til dette.

Jeg er opptatt av at tjenesten ikke skal utøve mer tvang enn nødvendig. God kompetanse i tjenesten vil bidra til å forebygge og redusere bruk av tvang. Regjeringen har derfor styrket Kompetanseløftet, som skal bidra til kompetanseheving i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Et eget opplæringstiltak, «Mitt livs ABC», skal styrke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemning. Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning skal bidra til å utvikle denne opplæringen. Det er også opprettet en kommunal tilskuddsordning for å styrke fagutvikling og kompetanse i de kommunale helse- og omsorgstjenestene når det gjelder personer med utviklingshemning.

Sammen skal disse tiltakene bidra til at brukeren får individuelt tilpassede tjenester, der tvang bare skal brukes når det er nødvendig.

Freddy de Ruiter (A) [12:49:17]: Denne redegjørelsen fra statsråden var egentlig litt todelt og vanskelig å forholde seg til. I den første delen argumenterer en for at alt er greit, mens i neste del argumenterer en for å utvikle bedre rutiner – og det er jeg selvfølgelig glad for.

Brukerorganisasjoner, pårørende og andre har vært i kontakt med meg og vært veldig tydelige på at dette ikke er evaluert skikkelig. En vet for lite om tvangsbruken overfor utviklingshemmede, og en er urolig for den økningen som har skjedd fra 2000. Det er et sterkt ønske om at en foretar en kunnskapsbasert gjennomgang, gjerne av et utvalg, som ser på dette og går grundig og kritisk gjennom tvangsbruken.

Vil statsråden ta et slikt initiativ?

Statsråd Bent Høie [12:50:15]: For det første kjenner jeg meg ikke igjen i en beskrivelse av at min første del av svaret handlet om at alt var greit. Det handlet om det som var representantens spørsmål, nemlig hva som er den sannsynlige årsaken til den utviklingen vi ser. Den sannsynlige årsaken er etableringen av registrering av tvang, og dermed en utvikling som vi kjenner fra mange andre deler av helsetjenesten. Når en registreringsordning etableres, tar det tid å utvikle det at faktisk tiltak registreres. Det er den mest sannsynlige årsaken til den utviklingen som representanten tar opp.

Når man etablerer den type regler og registrering, er det nettopp for å få en bevisstgjøring om tvangsbruk for å redusere bruken av unødvendig tvang. Det er hele hensikten. Et vesentlig virkemiddel for å gjøre det, er å øke ikke minst kompetansen og oppmerksomheten rundt dette i virksomheten.

Freddy de Ruiter (A) [12:51:18]: Det foreligger en del materiale på dette, bl.a. en NAKU-rapport fra Berge og Ellingsen fra 2014, som tar for seg selvbestemmelse og bruk av tvang og makt og alternativer til tvang og makt. Det er vel ikke uten grunn heller at brukerorganisasjoner og pårørende er bekymret når det blir en seks-syv-dobling av bruk av tvang og makt, og at en ønsker et større grunnlag og en mer kunnskapsbasert gjennomgang av hvorfor dette skjer, og hvordan en kan unngå å bruke tvang og makt.

Jeg har lyst til å stille spørsmålet om igjen: Vil statsråden ta initiativ til en kritisk gjennomgang av bruk av tvang og makt overfor barn, ungdom og voksne med utviklingshemning, og hvordan vil en jobbe konkret videre med å skaffe alternativer til tvang og makt?

Statsråd Bent Høie [12:52:15]: Det siste svarte jeg på i mitt første spørsmål. Det andre spørsmålet mener jeg også regjeringen har svart for, for jeg var i Stortinget selv med på initiativet for å få satt ned et offentlig utvalg for å se på livs- og bosituasjonen til personer med utviklingshemning etter PU-reformen. Det fulgte forrige regjering opp ved å fremme en stortingsmelding som ikke var basert på en offentlig utredning. Denne regjeringen, Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen, har fulgt opp intensjonen i stortingsvedtaket og har nå nedsatt et offentlig utvalg som ser på hele situasjonen – livssituasjonen, tilbudet og bosituasjonen – rundt mennesker med utviklingshemning etter PU-reformen.

Spørsmål 12

Kjersti Toppe (Sp) [12:53:25]: «Helse Stavanger har sett i gang ein omstillingsprosess som betyr ei omfattande nedbygging av det polikliniske og kirurgiske tilbudet ved Stavanger universitetssjukehus si avdeling i Egersund. Endringane som er på gang, gjeld den kirurgiske poliklinikken med oralkirurgi og urologi, gastropoliklinikk og det ortopediske tilbudet. Dei tilsette er uroa for at omstillinga er ei skrittvis utradering av heile sjukehusstilbudet i Egersund.

Er sentraliseringa i tråd med regjeringa sin sjukehuspolitikk?»

Statsråd Bent Høie [12:54:03]: Omstillingene ved Dalane DMS har pågått over en lengre periode. I 2014 ble sengeavdelingen ved Dalane DMS lagt om til en rehabiliteringsavdeling med mulighet til å ta deler av komplekse rehabiliteringsforløp i Helse Stavanger. Helse Stavanger opplyser at denne sengeposten har 16 senger, og at den vil bli styrket med flere faggrupper for å sikre at foretaket kan ivareta pasientene på en best mulig måte. Sengeposten og resten av Dalane DMS er nå organisert under Avdeling for Rehabilitering, Medisinsk Divisjon, Helse Stavanger.

I 2014 startet Helse Stavanger også en gjennomgang av øvrige polikliniske tilbud og andre funksjoner ved enheten. Dette har skjedd etter en vurdering av det fagligmedisinske grunnlaget, organisatoriske utfordringer og forhold knyttet til kvalitet og pasientsikkerhet. I denne prosessen ble det klart at hudpoliklinikken vil fortsette. Likeså videreføres tilbudet innen kardiologi to dager i uka, samt konsultasjonspoliklinikk innen urologi. Sykepleierdrevet poliklinikk innenfor diabetes og kreftområdet fortsetter også. Røntgen og laboratoriefunksjoner fortsetter som tidligere. Helse@hjemme, tidligere «KOLS-kofferten», fortsetter som prosjekt i daglig drift og med en PhD-forskning tilknyttet prosjektet.

Helse Stavanger opplyser at poliklinikk for medisinske gastroenterologiske undersøkelser og ortopedi – som da omfatter kun vurderinger – er besluttet avvirket med bakgrunn i faglige hensyn og effektiviseringshensyn. Det samme gjelder oralkirurgien, som har hatt virksomhet to dager ukentlig. På begge områdene har det vært en utfordring å sikre en stabil bemanning.

Spesialisthelsetjenestetilbudet er i kontinuerlig utvikling. I den kommende nasjonale helse- og sykehusplanen vil regjeringen synliggjøre for Stortinget status og de viktigste utfordringene i spesialisthelsetjenesten. På den måten kan Stortinget ta de viktigste beslutningene om hvordan spesialisthelsetjenesten skal utvikles. Det må allikevel alltid være rom for lokale tilpasninger og endringer. Jeg mener at endringene ved Dalane DMS er en slik endring.

Kjersti Toppe (Sp) [12:56:23]: Då registrerer eg at helse- og omsorgsministeren går god for dei omstillingane som er tenkte i Egersund.

Eg har eit spørsmål om det er slik at statsråden meiner at dei endringane som vert sette i verk, vert gjort fordi det ikkje har vore god nok kvalitet, og fordi det ikkje har vore sikra stabil bemanning. Det er i alle fall informasjon som er ny for meg ut ifrå den kjennskapen eg har til tilbodet i Egersund i dag. Viss statsråden faktisk meiner det, synest eg han skal gjera greie for dei uttalene.

Statsråd Bent Høie [12:57:12]: Som jeg svarte, har Helse Stavanger opplyst at poliklinikken for medisinske gastroenterologiske undersøkelser og ortopedi, som kun er vurderinger, er besluttet avvirket med bakgrunn i faglige hensyn og ut ifra mer effektiv utnytting av ressursene.

Det samme gjelder oralkirurgien, som har hatt virksomhet to dager ukentlig. På begge områdene opplyser Helse Stavanger at det er utfordringer knyttet til å sikre en stabil bemanning.

Det er sant at utviklingen ved Dalane DMS innebærer at det har vært endringer hele veien i det tilbudet, som vist her. Det vil jo måtte basere seg på både hva som er fornuftig å ha desentralisert, på hvilke områder en klarer å sikre god faglig kompetanse, og hvordan den medisinske utviklingen endrer seg. Når jeg redegjorde for alt som gjøres på Dalane DMS i dag, der også rehabiliteringstilbudet og sengeposten styrkes, så er dette et tilbud som kommer til å være også i framtiden og som kommer til å utvikle seg positivt framover, men som det også kommer til å være endringer i, slik det er i resten av spesialisthelsetjenesten.

Kjersti Toppe (Sp) [12:58:28]: Eg ville ha trudd at med dei kapasitetsutfordringane som er ved Stavanger universitetssjukehus, så ville det vore effektivt å desentralisera mest mogleg av det dagpolikliniske tilbodet dit ein har gode lokalitetar og ei fast bemanning. Så spørsmålet mitt er: Korleis meiner Stavanger universitetssjukehus at ei sentralisering av dette faktisk skal sikra ei meir effektiv drift? Reknar ein med at fagmiljøet i Egersund skal flytta med tenestene inn til Stavanger, eller reknar ein med at fagmiljøet som er i Egersund, då vil forvitra vekk? Dette er snakk om leiging. I Hallingdal har ein fått til eit godt desentralisert tilbod i Ål, og dei kunne vel fått til det same i Egersund.

Statsråd Bent Høie [12:59:34]: De har fått til det samme i Egersund, men det kan av og til virke som om representanten Toppe tror at den beste måten å utvikle spesialisthelsetjenesten på, er å rygge inn i framtiden og se tilbake på at alt bør være som det helst var i går, eller kanskje for fem år siden. Det er en veldig farlig utvikling – som jeg vil advare imot – å tro at den desentraliserte spe-

sialisthelsetjenesten skal kunne konserveres og bare bestå som den engang ble opprettet. Det vil i tilfelle innebære at den kontinuerlig svekkes. Det er et sterkt tilbud i Egersund fortsatt, og det er planer om et sterkt desentralisert tilbud i Egersund fortsatt, men tilbud vil endre seg, som følge av både den medisinske utviklingen, muligheten for rekruttering av helsepersonell, og hva som er fornuftig bruk av personellressurser. Det å skape et inntrykk av at hvis bare alt var som i går, så er det det beste, vil i realiteten være en strategi som innebærer en nedbygging og en faglig svekkelse av det desentraliserte tilbudet.

Spørsmål 13

Fra representanten Iselin Nybø til kunnskapsministeren:
«Klimautfordringene tvinger fram et grønt skifte, og vi trenger en betydelig forskningsinnsats for å utvikle morgendagens grønne samfunns- og næringsliv.

Hva tenker statsråden om forskningens bidrag til å skape grønn vekst, og vil statsråden ta initiativ til å utarbeide en nasjonal FoU-strategi som bidrar til omstilling til framtidens lavutslippssamfunn?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake. Dermed er sak nr. 2 avsluttet.

Sak nr. 3 [13:00:51]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.01.
